

188457

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ۹۵۰۵۳

Accession No. ۸-۳۱

Author - اخبار لندن

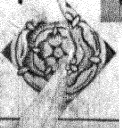
Title

اخبار لندن

This book should be returned on or before the date last marked below.

Checked 1972

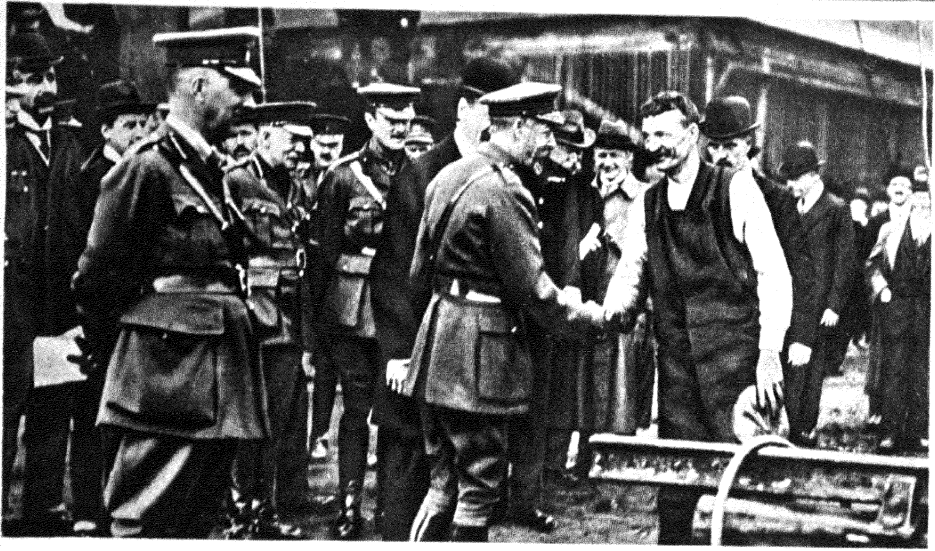

701018

Checked 1969

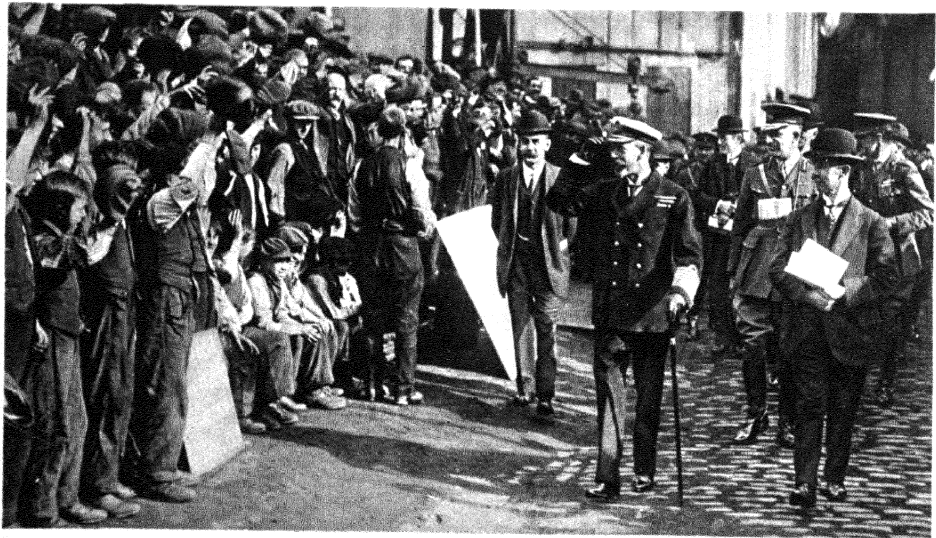
PRINTED IN PHOTOGRAVURE BY
THE ILLUSTRATED LONDON NEWS AND SKETCH, LTD.,
MILFORD LANE, STRAND, LONDON, W.C.

ادلت کشمار کارنگر کی صنعت کی دان دنیا ۔
 किसी दुष कारिगर की मीरुष पर प्रयोगवार ।
 * इटैनक शिफणिके अलनक अकनक सद्धारन कारतेरहन ।
 मिय मधरतार सरीनरन मुयासखारी आवरे छे ।

ಶ್ರೀಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವುದು.
 ಬರಿಸೆ ಸಿಯೋನೇ ಸ್ಕಿಡ ಓಕ್ರು ಡೆಶಾರ್ಲಿಸಲಫಿಯಾ ಖಾಸ್ತುತುಶುನು.
 ಕುಳ್ಳಿರಬರಿಸಲಾಕಾಲ್ಯುರೈಯಿರಬಾರಿಸಲಾಕಾಲ್ಯುರೈಯಿಃಫುರಿಸಲಾಕಾಲ್ಯುರೈಯಿಃ
 CONGRATULATING A SKILFUL WORKMAN.

اعلى حضرت کی روانگی پر گاہا بگر نمرودھانی شانہانی مار رہے ہیں ۔
 मखरु के प्रथाममन-मसय कारिगरों की जयजयनि ।
 आठारकनानि सजाकेर सखानार्थ अरकोरिनण कखखनि करिटेरहे ।
 मधरतार सेरिनसक सखारे सखारे छे आवरे मम सनसा मायुसे पुसाखीया पोखरी सेखरे छे ।

ಶ್ರೀಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಮೆಚಿಸುವುದು.
 ಅಕಾಸೆ ಪೋಲೂರಂ ಡೆಸೂಫುಡು ಡೇಕೆಲಸಗಾರರ ಕನು ಇಯಕೋಫುಲಿಯೇಶುನು.
 ಅಫೀಃತಾರ್ಲೀಃಕುಫುಃತಾಲ್ಯುರೈಯಿಃಕುಫುಃತಾಲ್ಯುರೈಯಿಃಕುಫುಃತಾಲ್ಯುರೈಯಿಃ
 HIS MAJESTY CHEERED BY THE WORK-PEOPLE AS HE LEAVES

ایک بوڑھے کارکن کو پارلیمنٹ فرماتا -

کبھی بڑھ کاریگر کا سہارا نہ سمجھا رہا تھا۔

کے دن کے بعد ان کی ساری سہولتیں ختم ہو گئیں۔

۱۹۱۷ء میں پارلیمنٹ میں ان کی سہولتوں کی ضرورت پر بحث ہوئی۔

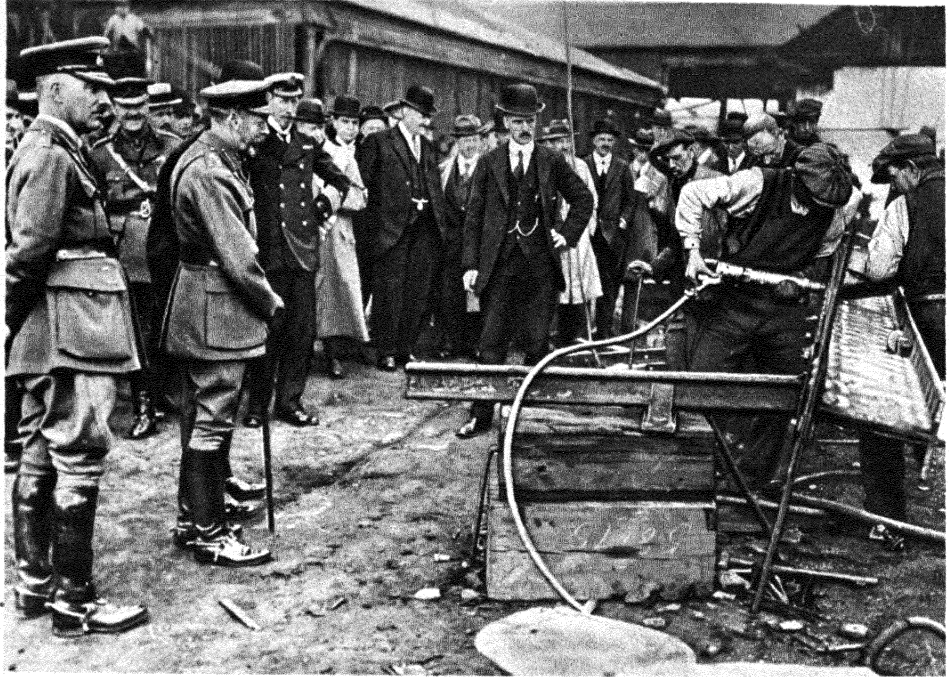
ایک بوڑھے کارکن کو پارلیمنٹ فرماتا -

کبھی بڑھ کاریگر کا سہارا نہ سمجھا رہا تھا۔

کے دن کے بعد ان کی ساری سہولتیں ختم ہو گئیں۔

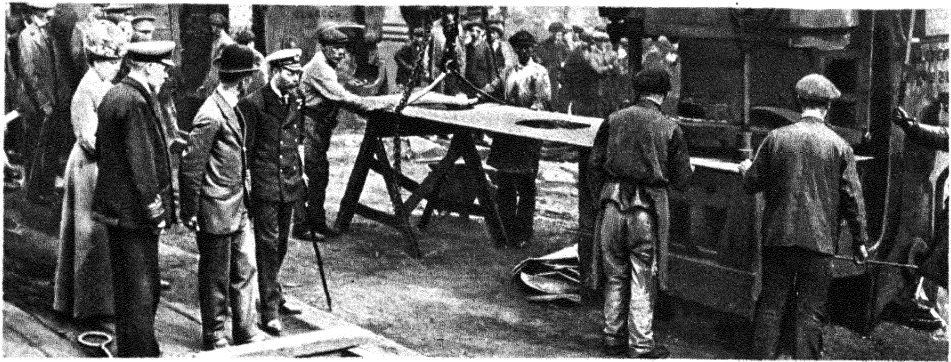
۱۹۱۷ء

THE PRESENTATION OF AN AGED WORKER

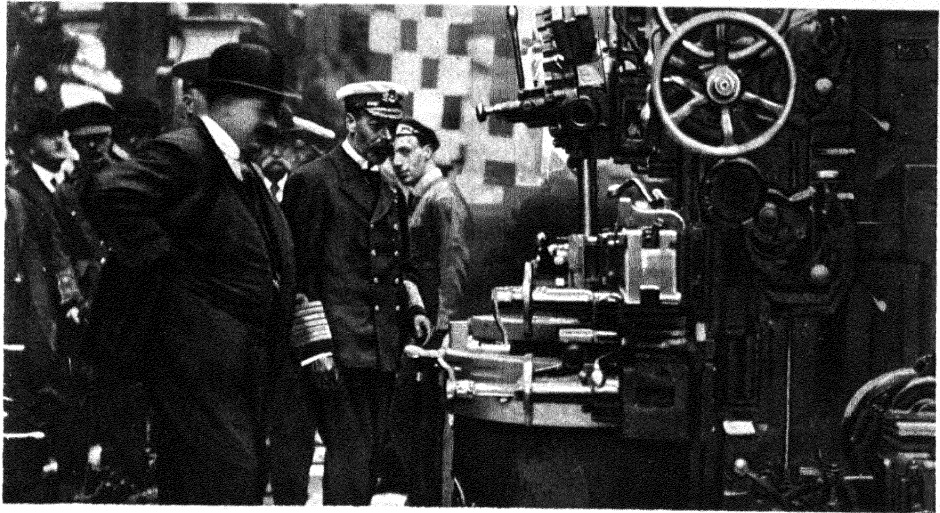
• فولاد کے کاٹنے کے عمل کا ملاحظہ فرمانا۔
 • دیکھنا کرنے کی سرگیا دیکھنا۔
 • دیکھنا کرنے کے لیے سرگیا دیکھنا دیکھنا۔
 • دیکھنا دیکھنا کے لیے دیکھنا دیکھنا دیکھنا۔

ஸ்தலி கருவியை நோக்கி வருகிற சமயம்.
 • குக்கு மெட்டுகளை செதுக்கக்கூடிய கவனித்தல்.
 • டப்பர்ஸ்டீல் ப்ளேட் டிரில்லிங் இன்ஃபிராஸ்டீல் ப்ளேட்ஸ்:
 WATCHING STEEL-CUTTING OPERATIONS.

• ایک مشین کے عمل کا ملاحظہ فرمانا جو فولادی پلیٹوں میں سوراخ کرتی ہے۔
 • دیکھنا کے لیے سرگیا دیکھنا دیکھنا دیکھنا۔
 • دیکھنا کے لیے سرگیا دیکھنا دیکھنا دیکھنا۔
 • دیکھنا کے لیے سرگیا دیکھنا دیکھنا دیکھنا۔

ஸ்தலி கருவியின் மீது நோக்கி வருகிற சமயம்.
 • குக்கு தகடுகளில் துளைக்கிற ஒரு இயந்திரத்தைக் கவனித்தல்.
 • டப்பர்ஸ்டீல் ப்ளேட்ஸ் டிரில்லிங் இன்ஃபிராஸ்டீல் ப்ளேட்ஸ்:
 WATCHING A MACHINE WHICH DRILLS HOLES IN STEEL PLATES.

انجن سازی کی مشینوں کا معائنہ فرمانا۔
 इंजन-बनाने की मशीनों का जांचना।
 हेडिन टेडरो करिवार यज्ञ पत्रोका करिवेदछन।
 बरो जनापयना संविधाननी तपस इरे उ.

உருவியல்பின் வரலாற்றையடி, பரீக்ஷிப்பது.
 பரீக்ஷிப்பதில் ஓர் அங்கம் ஆகியிருக்கலைப் பரிசீலிப்பதில்.
 யுத்தமுக்குண்டாண்டுக்குண்டுள்ளியாண்டுள்ளியுட்குண்டி:
 EXAMINING MACHINERY FOR ENGINE-BUILDING.

بادشاہ بیگم کی معیت میں ایک جہاز کے نمونے کا ملاحظہ فرمانا۔
 राजी सह जहाज के नमुने का निरीक्षण।
 महाराणी-समवेतजहाजके नमूना देखियेदखन।
 नामदार राजी साहे, अह वादायना नमुनानी तपस इरे उ.

பேரரசாட்சியின் உதவிக்கு உதவி செய்து காண்பது.
 பரந்தரரசாட்சியின் உதவிக்கு உதவி செய்து காண்பது.
 யுத்தமுக்குண்டாண்டுக்குண்டுள்ளியாண்டுள்ளியுட்குண்டி:
 WITH THE QUEEN-CONSORT, INSPECTING THE MODEL OF A SHIP.

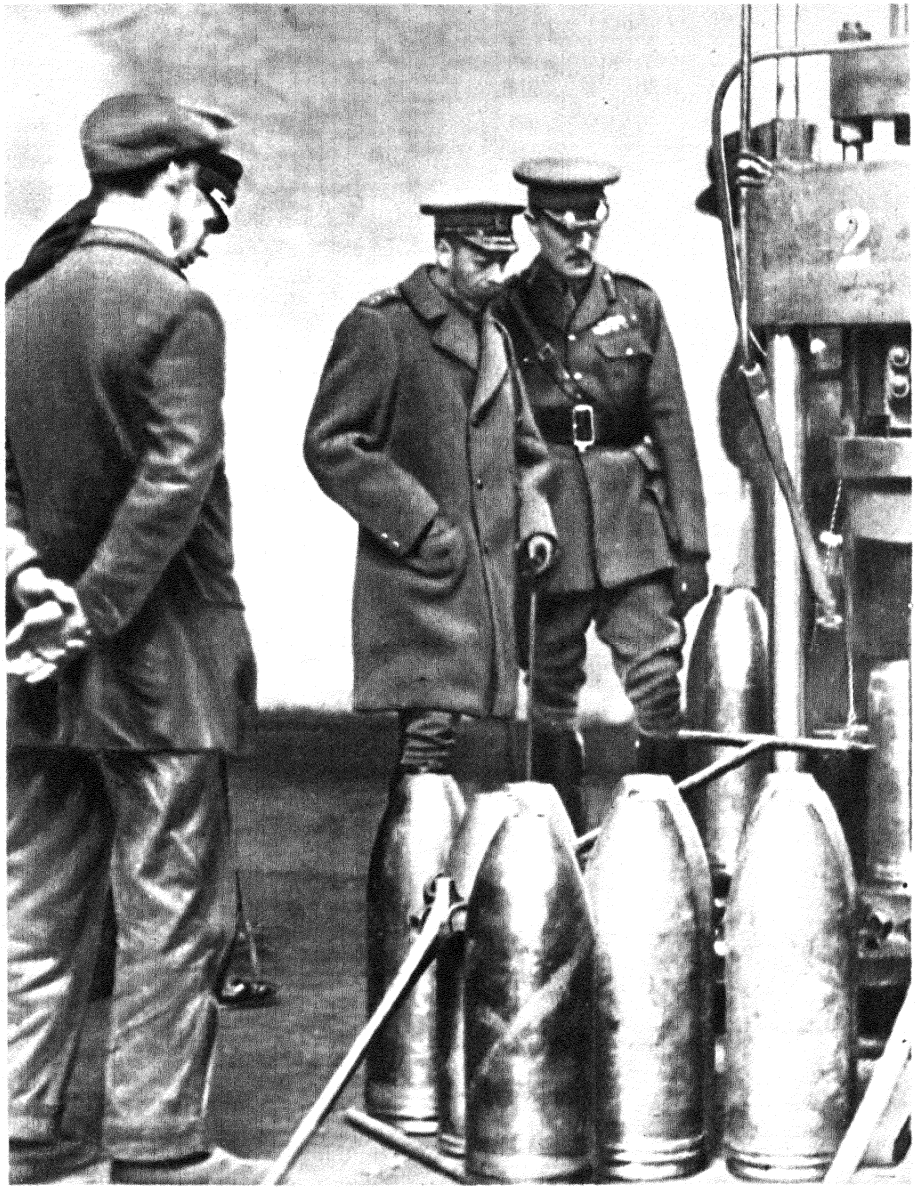
ایک کاخاندانہ انجنیوری کا معاملہ فرماتا -
 एक इन्जिनियरी कारखाने में ।
 इंजिनियरिंग कारखानाएत ।
 એક ઈન્જેરી કારખાણાને ભવતાં જેના બનાવવાના કારખાનાની મુલાકાત લે છે.

සමය යොදාම ආවේණික දායකත්වය.
 வாக்குறுதிகளைச் செயல்படுத்தவேண்டியவைப் பரந்தரம்.
 လျှောက်ပေးလိုအပ်ရာတွင်လိုကြည့်ရှုလျှော့နေကြောင်း။
 VISITING AN ENGINEERING WORKSHOP.

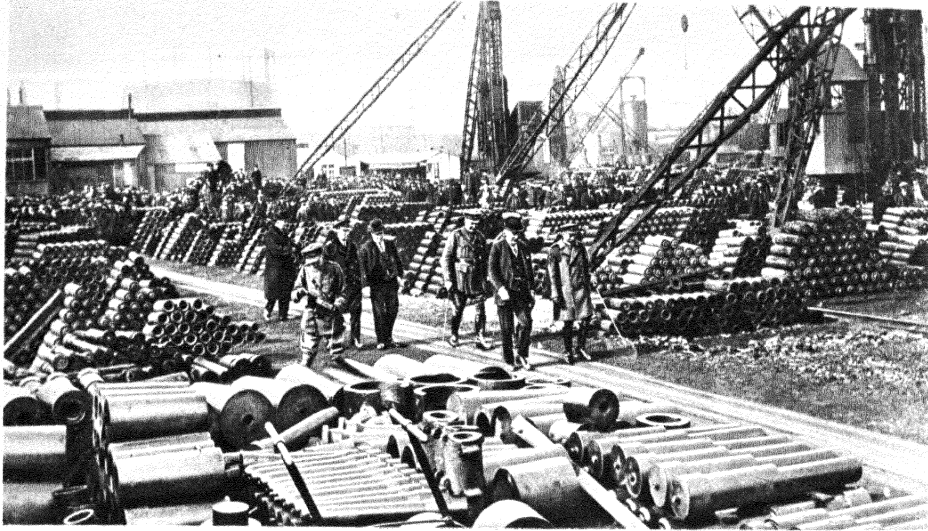
ایک چیز کو در آب کرنے کی رسم ادا فرماتا -
 एक जहाज का पानी में डाला जाना ।
 એક જી અહાજ અલે કાપામ હરેલેલે ।
 એક વાહાણને અબીન ઉપરથી પાણીમાં વરદ મૂકવાની રીથા કરે છે.

සමය යොදාම ආවේණික දායකත්වය.
 வாக்குறுதிகளைச் செயல்படுத்தவேண்டியவைப் பரந்தரம்.
 လျှောက်ပေးလိုအပ်ရာတွင်လိုကြည့်ရှုလျှော့နေကြောင်း။
 LAUNCHING A SHIP.

جند نو ساختہ گولہ خانی شل کا ملاحظہ فرماتا ۔
 مہرے ہرے تھوٹے گولے کا جاننا ۔
 کتبہ پر مہاراجہ کی طرف سے جاننا ۔
 ۱۹۱۸ء میں مہاراجہ نے اپنے ہاتھوں سے گولے کی جانچ کی تھی ۔

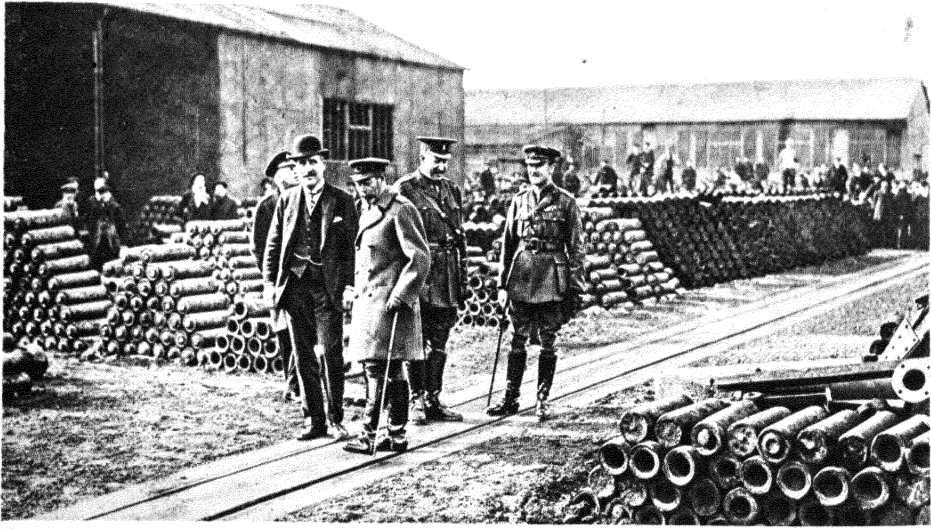
ಈನು ಹೊಸದಾಗಿ ತಯಾರಾದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ.
 1918ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು.
 1918ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು.
 EXAMINING SOME NEWLY-MADE SHELLS.

ایک کارخانہ شل سازی کا معائنہ فرماتا۔
 मोर्चा के कारखाने में।
 पोला आश्चर्य करिवार करबामाटे।
 २५ दिसीया नमावचना बरबामानी भुवालय वे से.

ಸಂಜು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು.
 ஒரு ದಿವಸದ ತುಂಬಿದ ದಿನ (1918).
 ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು.
 VISITING A SHELL-FACORY.

ایک کارخانہ شل سازی کا معائنہ فرماتا۔
 मोर्चा के कारखाने में।
 पोला आश्चर्य करिवार करबामाटे।
 २५ दिसीया नमावचना बरबामानी भुवालय वे से.

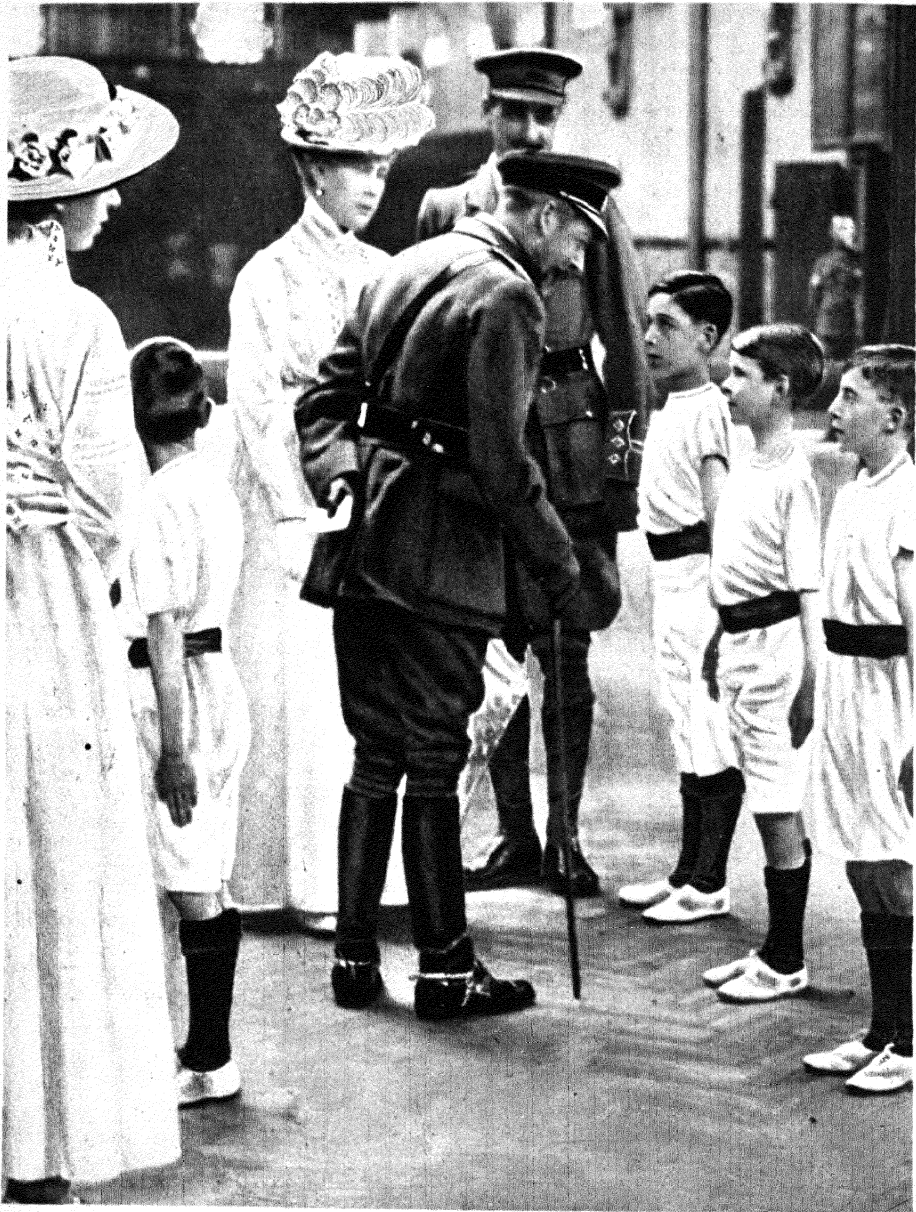

ಸಂಜು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದು.
 ஒரு ದಿವಸದ ತುಂಬಿದ ದಿನ (1918).
 ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು.
 VISITING A SHELL-FACORY.

ایک امریکن جنرل اور انگلستان کے وزیر اعظم کی ہمراہی میں تشریف فرما۔
 ہنگرلینڈ کے پھانسیاں والے امریکا کے لیونل کے پاس۔
 ہنگرلینڈ کے پھانسیاں والے امریکا کے لیونل کے پاس۔
 ہنگرلینڈ کے پھانسیاں والے امریکا کے لیونل کے پاس۔

WITH THE PRIME MINISTER OF ENGLAND AND AN AMERICAN GENERAL.

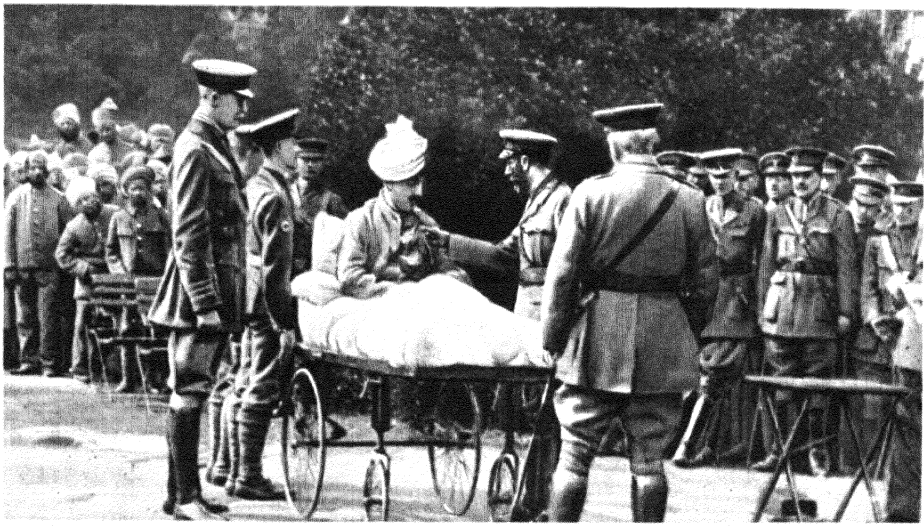
ایک زورخانے میں سپاہیوں کے بیٹوں کا معائنہ فرماتا۔
 बख्शें में सैन्यो के बच्चों को देखना।
 बाबान भूषे: जेनापेर भुजवन्देक परिचर्चन करिछेइहिन।
 ६५ अखबारशाही: सिपाईयोमा भालसोही तपस वै डे.

உண் வாயுவாசகத்துடி, சிவச சுகத்து ஸாத்திவது.
 தகவல்பிரசாரணியை: சிபாய்க்குமக்களின் குற்றசிகனை கோத்திதம்.
 கலா:லெகுடிநடித்துள்ளி:வண்டியா:லி:வாயா:லி:குற்றசிகனை:லெகு:லெகு:லெகு:
 IN A GYMNASIUM; INSPECTING THE SONS OF SOLDIERS.

زمخى هندوستاني سپاهيون كه انك هسپتال مين ملا حظہ فرمائا -
 अवलाह में जखमी हिन्दुस्तानी विपारियों के पास जाना ।
 वास्तवमें आहत भारतीय सैन्योर् मरिहत साक्षात् करतेश्चैन ।
 विविधानानां (वीमार आर्मानां) द्विती अस्मि यथा विचार्यमानां मुखात्तत वि उ.

നമ്മുടെ സഹ രാജ്യരായ ആട്ടമുള ഘാത മരണമട
 കണ്ടുപിടിച്ച ഇന്ത്യക്കാർക്കു ഊരു ചൂടാപകളിൽനിന്നു പാർത്തത്.
 വൃക്യാപ്പാർട്ടിയിൽനിന്നു സ്ത്രീയർക്കു വായുക്രിയകളിൽനിന്നു
 VISITING INDIAN WOUNDED IN A HOSPITAL.

انك زمخى هندوستاني جانيانز كه سيفر پر تمغه آوزان فرمائا -
 एक जखमी भारतीय योधा को तमगा प्रदान करना ।
 अनेक आहत भारतीय वीरके सम्मानलक्ष्यार मान करतेश्चैन ।
 अस्मि यथा द्विती विद्वेषयान विचार्यने आनेनां माननी मेरु अस्मि उर उ.

ഈ നമ്മുടെ സഹ ഘാത മരണമട
 കണ്ടുപിടിച്ച ഈ ഇന്ത്യയെ യുദ്ധ മരണമടകൾ
 വിദഗ്ദ്ധരായവരുടെ സഹായത്തോടെയും സഹായത്തോടെയും
 DECORATING A WOUNDED INDIAN HERO.

زخمی ہندوستانی سپاہیوں کا ملاحظہ فرمانا -
 انہوں نے ہندوستانی سپاہیوں کے پاس جانا ।
 انہیں کھار پکڑنے کے لئے مامور کر دیا تھا ۔

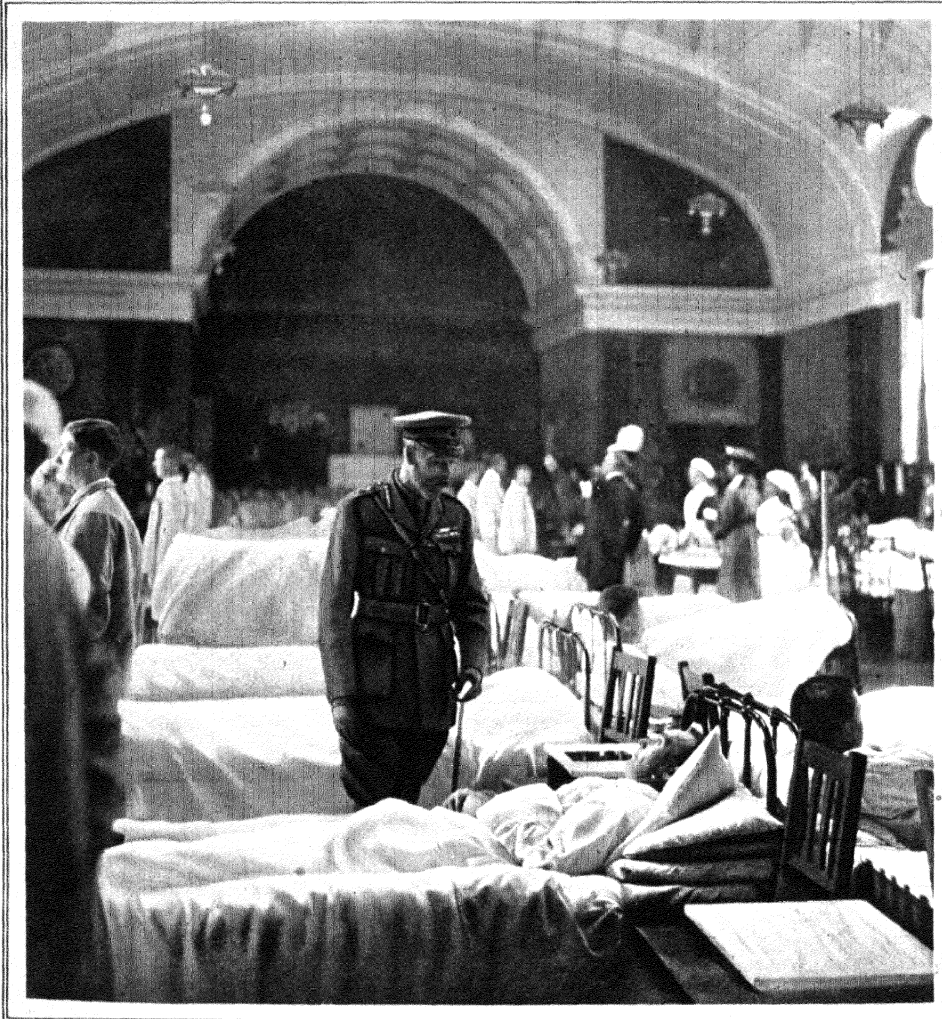
ನಾವು ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.
 ಇವರನ್ನು ನೋಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.
 ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
 VISITING INDIAN WOUNDED SOLDIERS.

زخمی ہندوستانی سپاہیوں کا ملاحظہ فرمانا -
 انہوں نے ہندوستانی سپاہیوں کے پاس جانا ।
 انہیں کھار پکڑنے کے لئے مامور کر دیا تھا ۔

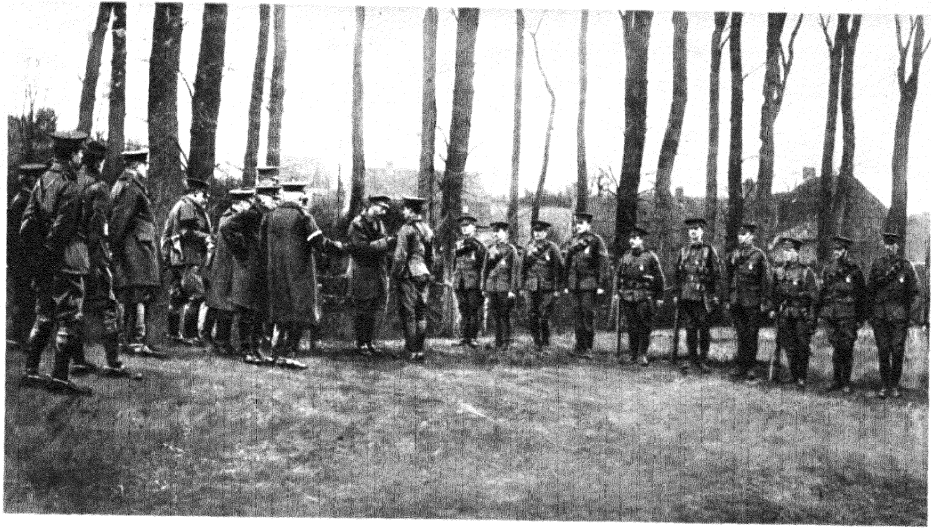

ನಾವು ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.
 ಇವರನ್ನು ನೋಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.
 ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು.
 VISITING INDIAN WOUNDED SOLDIERS.

ایک زخمی سپاہیوں کے ہسپتال میں تشریف لیجانا۔
 जखमी सैन्यां के अस्पताल में।
 आरक्षक सेनिटारिअल हास्पिटाले।
 ७५५वीं पथका सिपाहियों का लघु-सैनिकी हॉस्पिटल (सोमार आला)।

നടപ്പിലെ മുഖ്യ ഓക്സഫർഡ് ഹോസ്പിറ്റൽ.
 ७५५वीं पथका सिपाहियों के लघु-सैनिकी हॉस्पिटल.
 ထိုက်ပ်ရာဝင်သားတို့နေရန်လူနာပုံတွင်နေကြောင်း။
 IN A HOSPITAL FOR WOUNDED SOLDIERS.

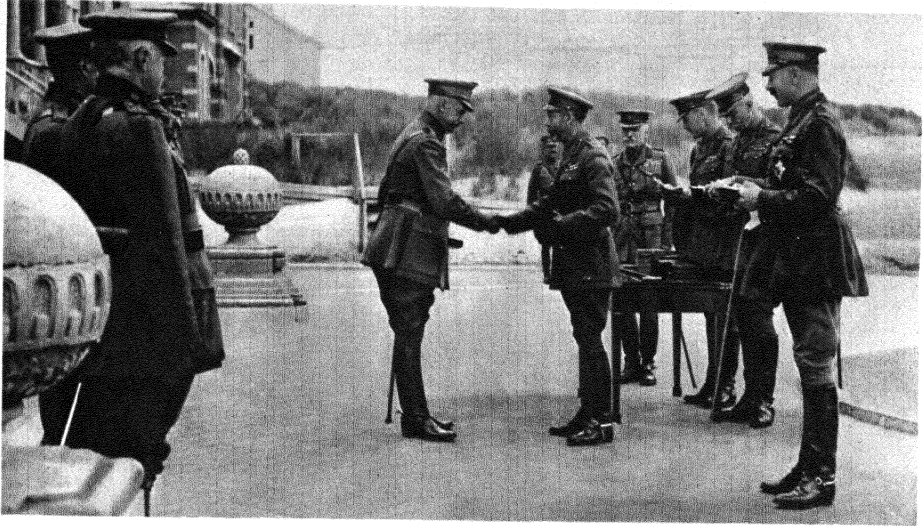
سپاہین کو تمغہ عطا فرمانا۔
 सैनिकों को तमगा प्रदान करना।
 சৈனாயுதர்களுக்கு விருது வழங்கு விடல்.
 सिपाहीना उपर बराना मानवी मेद प्रदौर करवाना आदि छे.

சிறப்பினி விருது வழங்கி விடல்.
 போர்த்தொழில்சமயங்களில் பதக்கங்களைக் கொடுத்தல்.
 வீரப்படைகளின்க்கு விருது வழங்குவிடல்.
BESTOWING MEDALS UPON SOLDIERS.

پڑا دلور سپاہیوں سے گفتگو فرمانا۔
 वृद्धों से वार्तालाप करना।
 பழைய வீரர்களையுடைய சங்கட வார்த்தைகளை அறிந்துகொள்.
 पुराने सैनिकों से वार्तालाप।
 பழைய வீரர்களையுடைய சங்கட வார்த்தைகளை அறிந்துகொள்.
 पुराने सैनिकों से वार्तालाप।

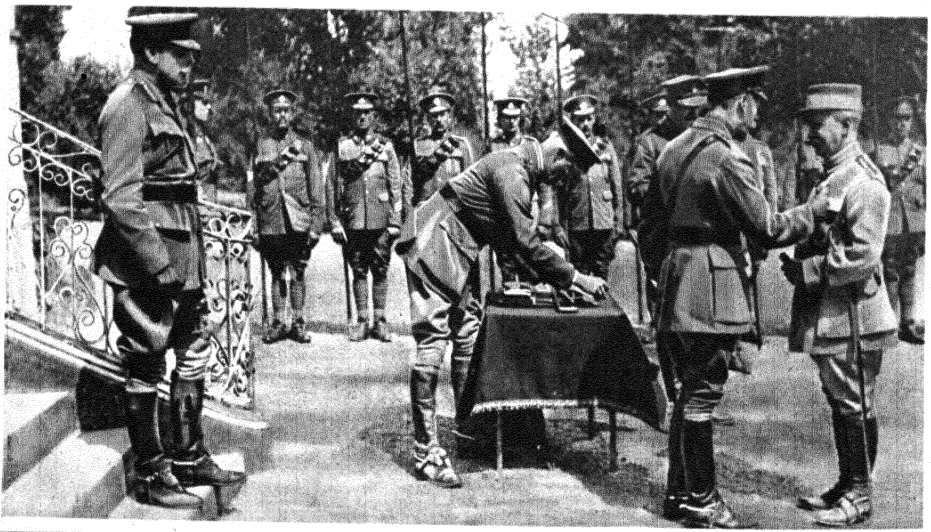
வீரப் பழையவர்களைக் கண்டறி விடல்.
 வயதான வீரர்களின் சங்கட வார்த்தைகளை அறிந்துகொள்.
 வீரப்படைகளின்க்கு விருது வழங்குவிடல்.
CONVERSING WITH OLD SOLDIER HEROES.

اندران لطيم کو تمغہ عطا فرمانا -
 बेल्जियन अधसरो को तसमा मदान करना ।
 வெல்கிண்டி மெமானாங்களுக்கு மதுமானங்கூர் ஆதான ।
 බෙල්ජියන් අධ්‍යයවරුන් වාණිසා ත්‍යාගී වේ අඹරු ප්‍රදානය වූයේ ඔ.

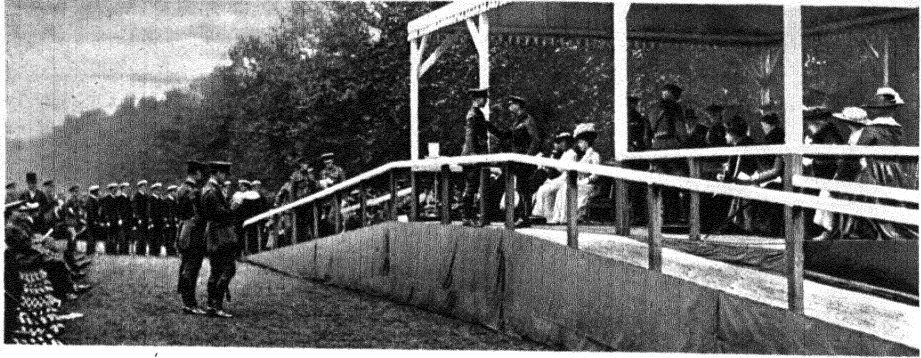
பெல்ஜியன் அபிநயனரின் மதுமகிஷ்டம் தருவதும்.
 பெல்ஜியன் படைத்தலைவர்களுக்கு ஆஸ்கரிக்கப்பட்டதை காண்பித்தல்.
 ပယ်တရီအပြည်စိပ်စိုက်ကိုခွဲတံဆိပ်ပျားသူကောင်းပြုနေကြောင်း၊
 PRESENTING DECORATIONS TO BELGIAN OFFICERS.

ایک فرانسیسی افسر کو تمغہ عطا فرمانا -
 एक फ्रांसीसी अधसरो को तसमा मदान करना ।
 கட்டுக்க ஈதாமி மெமானாங்கக் கூடியானங்கூர் ஆதான ।
 බෙල්ජියන් අධ්‍යයවරුන් වාණිසා ත්‍යාගී වේ අඹරු ප්‍රදානය වූයේ ඔ.

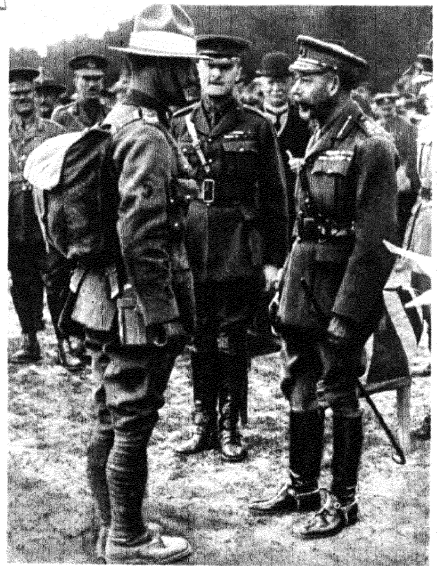
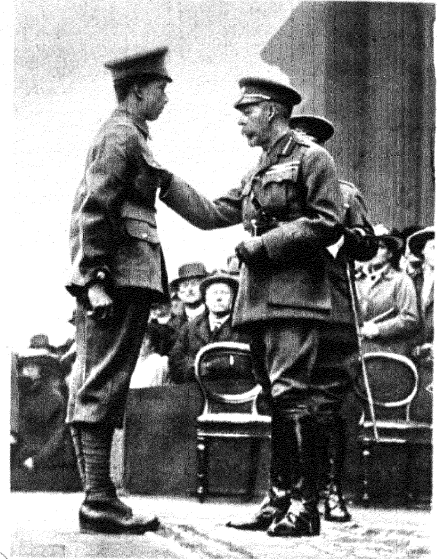
பெல்ஜியன் அபிநயனரின் மதுமகிஷ்டம் தருவதும்.
 ஒரு பிரதமக படைத்தலைவரின் தலைமகிஷ்டம்.
 ပြင်စပ်စိပ်စိုက်တယောက်ကိုခွဲတံဆိပ်ပျားသူကောင်းပြုနေကြောင်း၊
 DECORATING A FRENCH OFFICER.

20000 ಮಟ್ಟ ಸೈನ್ಯದ ವರ್ತಮಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿಯೆ.
 20000-ನಿಜದ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಪಾಲಿ-ಶರಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
 6000-ನಿಜದ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಪಾಲಿ-ಶರಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
 BESTOWING DECORATIONS UPON NAVAL AND MILITARY OFFICERS.

20000 ಮಟ್ಟ ಸೈನ್ಯದ ವರ್ತಮಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿಯೆ.
 20000-ನಿಜದ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಪಾಲಿ-ಶರಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
 6000-ನಿಜದ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಪಾಲಿ-ಶರಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
 GIVING THE SMALL SON OF A DEAD HERO HIS FATHER'S MEDAL.

ہری فوج کے جانثاروں کو تشر عطا فرمانا۔
 वीर योद्वार्यों को सन्मान प्रदान करना।
 வீரதேசனாள்பகை சம்மானங்களை அளவான கரிகாட்டினர்.
 विरेकयान विधायांनिः ७५२ चारिणां माननी मेरु लशीत वरयामां आरे ७.

சரடிமார் சாதாரண சேவையாடிகள்.
 போர்வீரர்களுக்கு அலங்காரங்களைக் கொடுத்தல்.
 வீரயுத்தகாண்டியோர்மீதுவிட்டியோர்மீதுகொண்டியுட்கொண்டி:
 BESTOWING DECORATIONS ON SOLDIER HEROES.

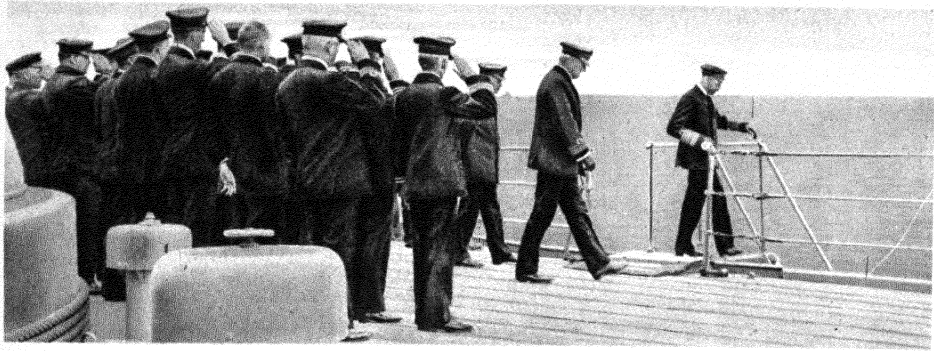
دانشاہ بیگم ایک جنگی جہاز کے ملاح کے سینے پر تمغہ آویزان فرما رہی ہیں۔
 رانی کا ایک جہاز کی سہولت کو انعام سے سرفراز کرنا۔
 بحرہند کی بحریہ کی ایک جہاز کے ملاح کو انعام سے سرفراز کرنا۔
 انعام سے سرفراز کرنا۔

THE QUEEN-CONSORT PINNING A MEDAL ON A SAILOR.

ایک آسٹریلیا کے سپاہی کے سینے پر تمغہ آویزاں کرنا۔
 ایک آسٹریلیا کے سپاہی کو تمغہ سے نوازا گیا۔
 کنگ نے آسٹریلیا کے سپاہی کے سینے پر تمغہ پینا۔
 ایک آسٹریلیا کے سپاہی کو تمغہ سے نوازا گیا۔

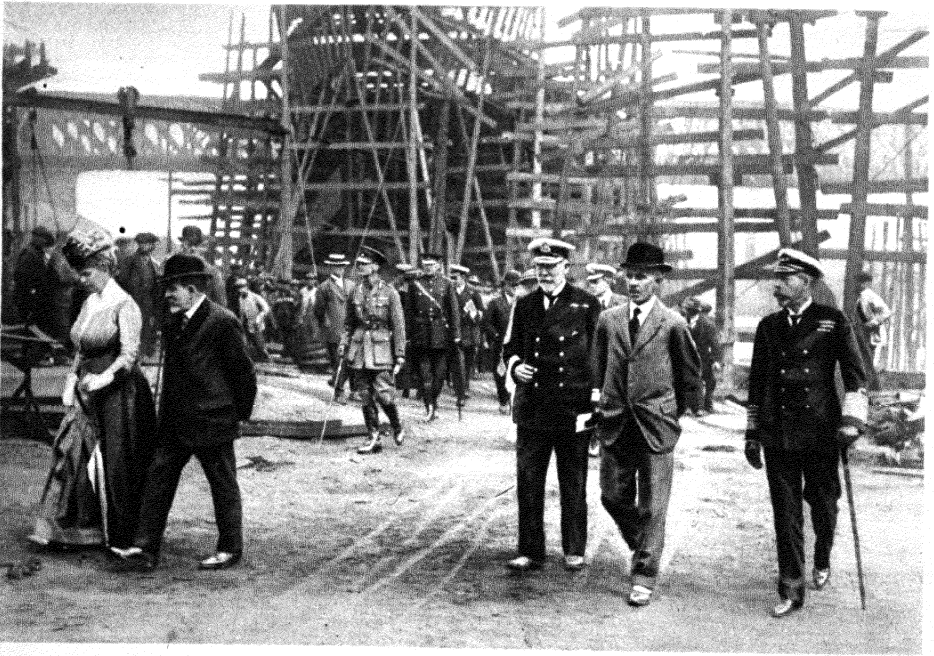
کینگ نے ایک آسٹریلیا کے سپاہی کے سینے پر تمغہ پینا۔
 ایک آسٹریلیا کے سپاہی کو تمغہ سے نوازا گیا۔
 کینگ نے ایک آسٹریلیا کے سپاہی کے سینے پر تمغہ پینا۔
 ایک آسٹریلیا کے سپاہی کو تمغہ سے نوازا گیا۔
PINNING A MEDAL ON AN AUSTRALIAN SOLDIER.

ایک جنگی جہاز سے بعد معائنہ روانگی -
 निरीक्षण के पश्चात् जहाज से प्रस्थान ।
 পরিদর্শনানন্তর জাহাজী হইতে অস্তারজন ।
 ৫১১ মনবারনী মথাল শাখা পশী মে মনবারনী আছার নিয়তে ৫.

අධිරාජ්‍යයා යාන්ත්‍රණයකට පිවිසී, නිදාගියාය.
 பரிசீலனைக்கு பின் ஒரு போர்க்கப்பலை விட்டுச் செல்லுதல்.
 ဣန္ဒြိယဝိသေ:ပြင်းပြီးစီးခြင်းတိုက်သင်္ဘောကတက်၍ကြွနေကြောင်း:
 LEAVING A WAR-VESSEL AFTER AN INSPECTION.

ایک جہاز سازی کے کارخانے کا معائنہ فرمانا -
 जहाज बनाने के कारखाने में ।
 ভাঙ্গী-নির্মাণ-খাণায় পরিদর্শন ।
 ৫১২ বাঙ্গাল মাইথান মৈলী মুখামল মে ৫.

කපු මහායු භාරකාරී ආමන්තවය.
 கப்பல்கட்டுகிற சாலைமையப் பார்வையு.
 သင်္ဘောတည်ဆောက်ရာသင်္ဘောကျည်းညိုကြည့်ရှုနေကြောင်း:
 VISITING A SHIP-BUILDING YARD.

ایک جہاز کے پانی میں ڈال جانے کی تقریب کو شریف مہمانا .
 एक जहाज के पानी में डाले जाने के अवसर में जमाना ।
 46811 काकाक अले कामादेत तलिकाएन ।
 46811 काकाक अले कामादेत तलिकाएन ।

உரு அப்பெருக கடலில் திறக்கப் போகிறது.
 ஒரு கப்பலைக் கடலில் திறக்கப் போகிறது.
 46811 काकाक अले कामादेत तलिकाएन ।
 46811 काकाक अले कामादेत तलिकाएन ।

PROCEEDING TO THE LAUNCHING OF A SHIP.

برطانوی اور ہندوستانی ملاحوں کا معائنہ فرماتا۔
 بریتیش اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 انگریز اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 انگریز اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔

انگریز اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 انگریز اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 انگریز اور انڈیائی سائیروں کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 INSPECTING BRITISH AND INDIAN SAILORS.

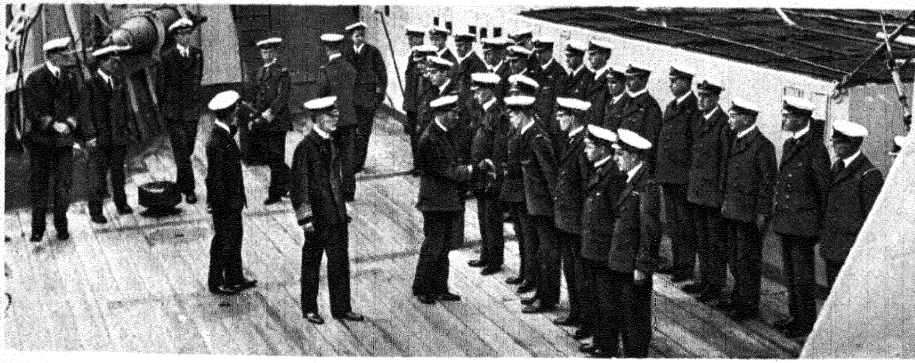
ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ فرماتا۔
 ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔

ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 ایک امریکن جنگی جہاز کا معائنہ کر رہے ہیں۔
 INSPECTING AN AMERICAN VESSEL-OF-WAR.

ایک امیر البحر کو اعزاز خطاب "سر" سے سرفراز فرمانا ۔
 एक वाह्यविराज (वृद्धवहाज के वाजवाह) को 'वाह्य' बनाना ।
 प्रदेनक नौसेनाशासिक नरिष्ठेष्टु-समान आदान करिदेखेन ।
 सः रसिवाह सिवाधिपतिन नरिष्ठेष्टुवा सिवापुत्र मान नष्टे उ.

உருது சூரிஜஸ்கி சூரிஜஸு கடுமையு குயினலகடுவது.
 ஒரு அடமிசுலுக்கு 'வைட்' என்னும் பட்டத்தை யளித்தல்.
 டேக்டிரை:தாமிஸ்டியூர்தாமி:ஐதுகோமி:புரெதாமி:டேக்டிரை:ஃ
 CONFERRING THE HONOUR OF KNIGHTHOOD ON AN ADMIRAL.

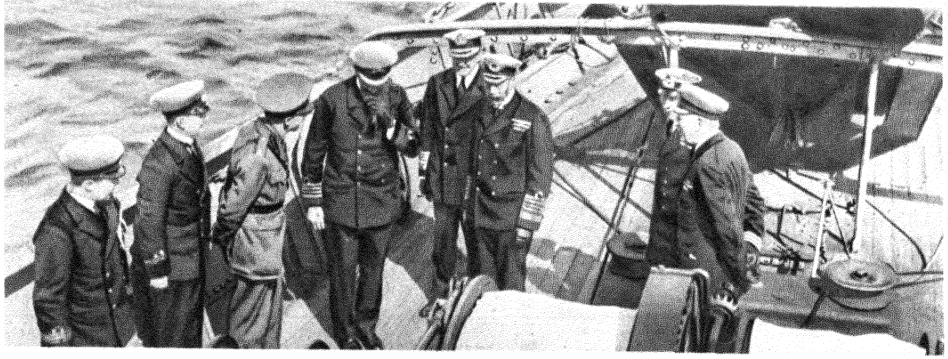
بحری افسروں کو بارڈاٹ فرماتا -
 جہاز کی افسروں کا स्वागत کرنا ।
 नौसेनावाहकपथके अड्डांत आ किरिट्टेडन ।
 पादालुवा मड्डावना अमववारेन आये आये डे .

അമൽ റെഡ്ഫീൽഡ് റോണൽഡ്സ്കി
 കടൽ പതലം തട്ടിയിലേക്ക് അദ്ദേഹം
 ഘോഷം: റെഡ്ഫീൽഡ് റോണൽഡ്സ്കി
 RECEIVING NAVAL OFFICERS.

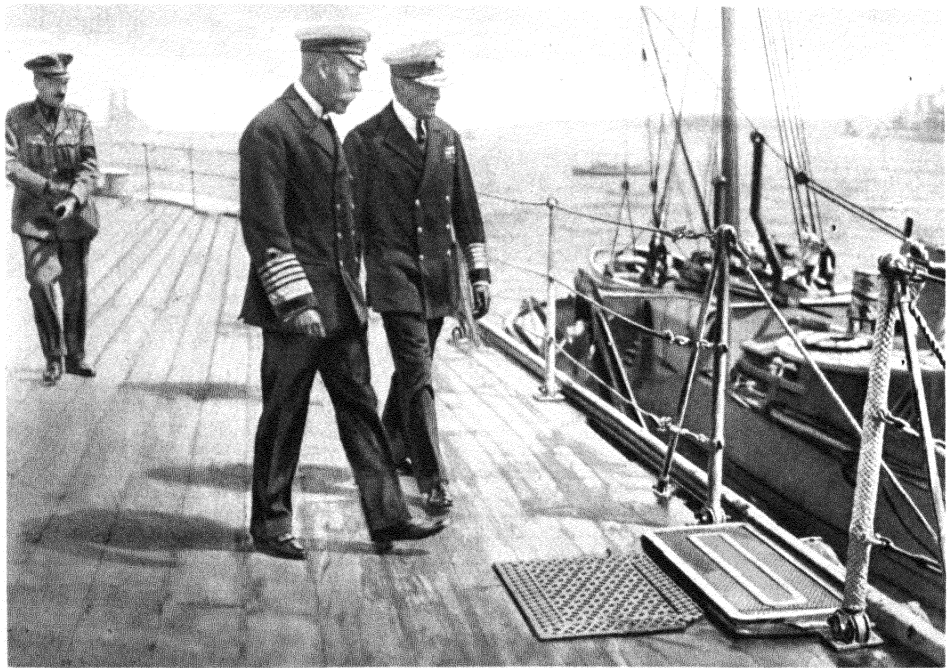
ارک جاپانی بحری افسر کے ساتھ مصافحہ فرماتا -
 एक जापानी जहाजी अफसर से हाथ मिलाता ।
 कर्नल जापानी नौसेनावाहकके क्रमबद्ध किरिट्टेडन ।
 आ जपानीवा पादालुवा मड्डावना अमववारे आये आये डे .

ഫാമ അമൽ അമൽ റെഡ്ഫീൽഡ് റോണൽഡ്സ്കി
 ഉറു ജപ്പാണിലെ കടൽ പതലം തട്ടിയിലേക്കു കൈകൂട്ടുകയും
 സുഹൃത്തുക്കൾ: ഘോഷം: റെഡ്ഫീൽഡ് റോണൽഡ്സ്കി
 SHAKING HANDS WITH A JAPANESE NAVAL OFFICER.

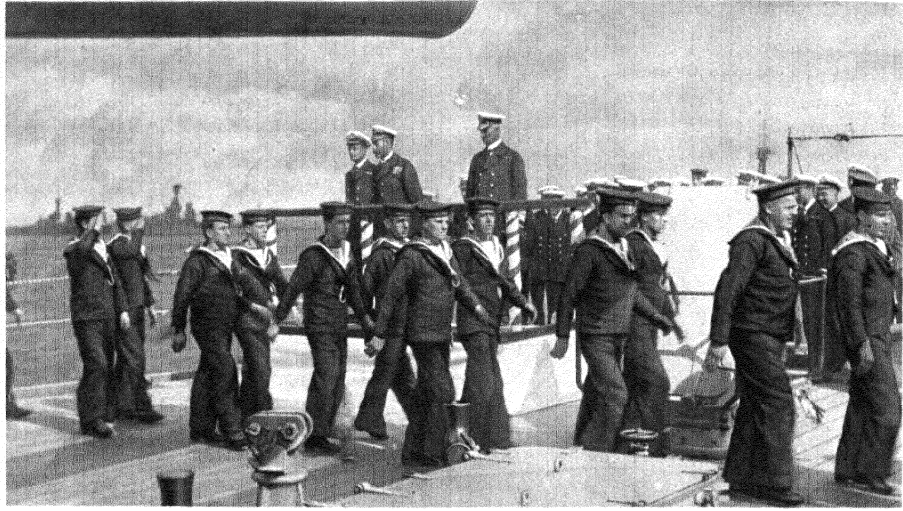
ایک خاص وضع کے جنگی جہاز کا معائنہ فرمانا۔
एक خاص किसम के जंगी जहाज का निरीक्षण।
विशेष प्रकार के युद्धजहाज पर्यन करिदेखन।
२५ मार्च १९१५ को सम्राट् राजसुखी परास करे के.

உத்தரகண்டத்தின் சமரணவகையின் பரிசீலனை.
ஒரு விசேஷமான இயந்திரம் சண்டை-கப்பலில் பரிசீலனை செய்தல்.
வெண்கோட்டியின் இடையே ஒரு சிறப்பு போட்டி.
INSPECTING A SPECIAL TYPE OF WAR-SHIP.

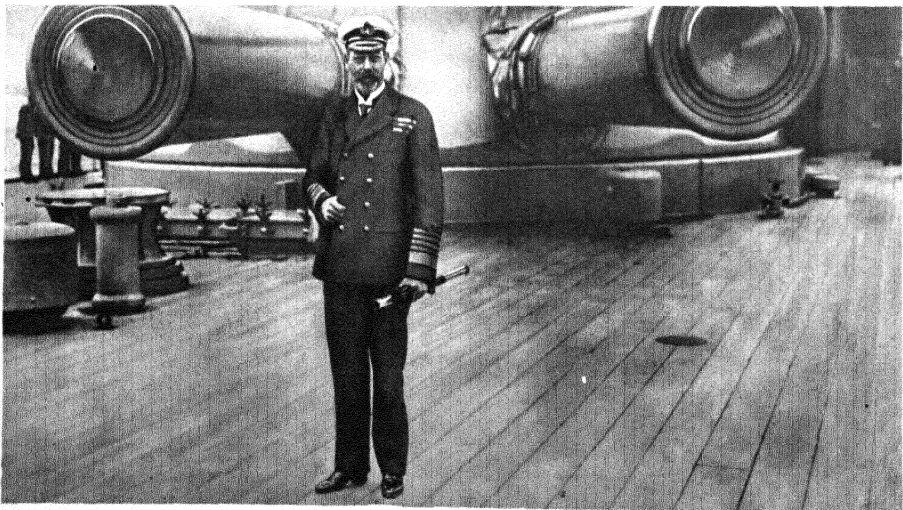
ایک بڑے جنگی جہاز پر امیر البحر دینی کی ہمراہی میں تشریف فرمانا۔
आवृष्टिराज बहि के साथ एक जहाज के अहाज पर।
एक ही युद्धजहाजे नौसेनायात्रे शीघ्र सके।
२५ मार्च १९१५ को सम्राट् सेनायात्रे (विःपीरा) भीडे साथे.

சமரணவகையின் அதிபரின் உட்கார்வு பரிசீலனை செய்தல்.
அடிமிகல மீட்டிடித்துடன், ஒரு போர்த்துக்கப்பலில்.
தேவநோடீ-தலிபிளவு இடையே லீலிவாண்டு ஒரு போட்டி போட்டி.
WITH ADMIRAL BEATTY, ON A VESSEL-OF-WAR.

ایک جنگی جہاز کے ملاحوں کا معائنہ فرمانا -
 एक जंगी जहाज के मلاحों का निरीक्षण ।
 युद्धजहाजों के मालिकानों के निरीक्षण ।
 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400

ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟನಾ ಸಮಿತಿಯು.
 ஒரு போர்க்கப்பலின் ಸೇವಕರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
 ಲಿಂಗೈರಿವಾರ್ತಾಠಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಟ್ರೈಫೋಟೋ.
 INSPECTING THE CREW OF A WAR-VESSEL.

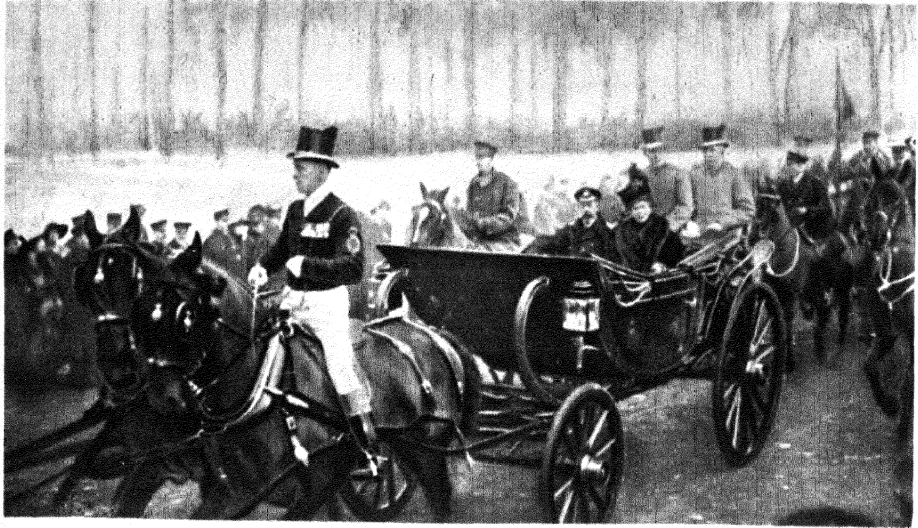
ایک بڑے جنگی جہاز کے عرش پر تشریف فرمانا -
 एक बड़ी जंगी जहाज पर ।
 युद्धजहाजों के टॉवर पर ।
 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400

ಸಮುದಾಯ ಸಂಘಟನಾ ಸಮಿತಿಯು.
 ஒரு போர்க்கப்பಲின் ಮೇಲ್ಮಹಾಶಿಖರ.
 ಲಿಂಗೈರಿವಾರ್ತಾಠಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಟ್ರೈಫೋಟೋ.
 ON THE DECK OF A MAN-OF-WAR.

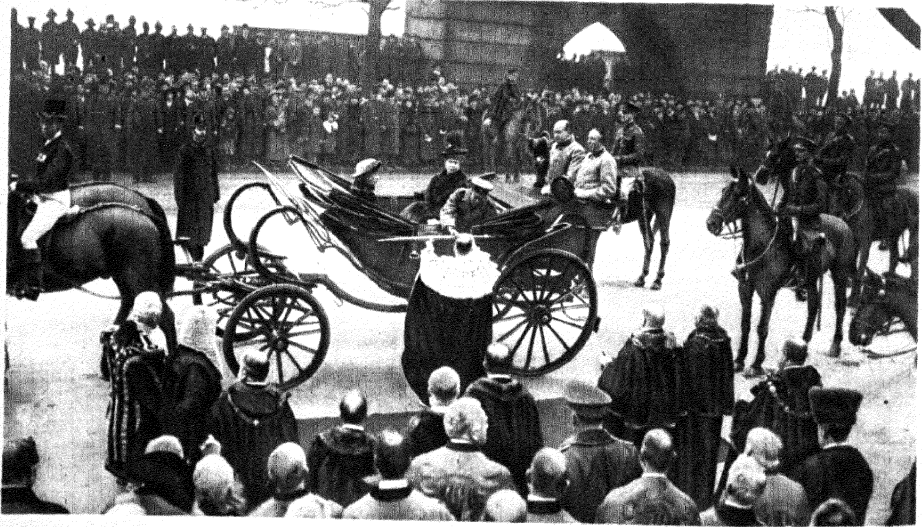
تصویر بکننگھم میں اعلیٰ حضرت کا داخلہ فرمانا۔
 बकिंगहम राजमहल के इन्हाने में प्रवेश।
 बाकिंगहम आलाहदर आक्रमे अवेष करिबेदेधन।
 बकिंगहम महलकी वशीन पर एापर थाप उ.

உக்கிங்ஹம் அரசமஹல் சாலாஹதரவது அக்ரமேயது.
 बाकिंगहम आलाहदर आक्रमे अवेष करिबेदेधन.
 ବକିଂଗହମ ମହଲକୀ ବଶୀନ ପର ଏାପର ଥାପ
 ENTERING THE GROUNDS OF BUCKINGHAM PALACE.

لندن کے راستوں میں سے پارلیمنٹ کے افتتاح کو تشریف لیجانا۔
 راجنہ کی راکوں میں ہونے والے پارلیمنٹ کو جانے والا۔
 پارلیمنٹ کے افتتاح کے لیے جانے والے گاڑی میں بیٹھے ہیں۔
 پارلیمنٹ (مجلس) جانے والے گاڑی میں بیٹھے ہیں۔

DRIVING THROUGH LONDON TO OPEN PARLIAMENT
 پارلیمنٹ کو جانے والے گاڑی میں بیٹھے ہیں۔
 پارلیمنٹ کے افتتاح کے لیے جانے والا۔
 پارلیمنٹ کے افتتاح کے لیے جانے والا۔

بادہ لندن کے ایک اہلکار سے اظہار عقیدت قبول فرمانا۔
 راجنہ کو ایک اہلکار سے اظہار عقیدت قبول فرمانا۔
 راجنہ کو ایک اہلکار سے اظہار عقیدت قبول فرمانا۔

RECEIVING HOMAGE FROM A CITY OF LONDON OFFICIAL.
 پارلیمنٹ کے افتتاح کے لیے جانے والا۔
 پارلیمنٹ کے افتتاح کے لیے جانے والا۔

علیہ حضرت بادشاہ بیگم کی معیت میں ابلیش پھولوں کے گلدستے کو قبول فرمانا .

राजी के साथ वृष्य उपहार स्वीकार करना ।

महाराजो सम्बिवाहारे; गुण-उपहार ग्रहण करितेह्येन ।
 गणेश्वर राजी सावे; वृष्य उपिवाह कुवा अनीवार से से.

ಮಹಾರಾಜರ ಜೊತೆಗೆ ದೃಶ್ಯ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು.

மகராஜர சமீபான குடன் பூஷ்ப கரணிகமையை ஏற்றுக்கொள்ளுதல்.

WITH THE QUEEN-CONSORT; ACCEPTING AN OFFERING OF FLOWERS.

The King - Emperor's Activities in War-Time.

عليه حضرت ملكه الكزاندره هندوستاني دوجي استروين كو جهنجا عنایت فرما رہی ہیں۔
 राजमाता का हिन्दुस्तानी अफसरों को पताका देना।
 राजमाता का भारतीय सेनानायकसभके निशान अदान करिदेखेन।
 गवतार शशी-भवा द्विती अमवतरेनि जुदा मशीर करे छे.

ராமகௌரியும் மகம் அலெக்சாண்டர் ஹிந்துஸ்தானிய அரசரையும் சேர்ந்தவரும்.
 இந்திய தலைவர்களுக்கு பதக்கம் அளிக்கவும் செய்தாள்.
 பல்வேறுபேரமந்தரங்களுக்கு நிசான அளிக்கவும் செய்தாள்.
 THE QUEEN-MOTHER PRESENTING COLOURS TO INDIAN OFFICERS.

مہدیان جنگ میں الجہیم افواج کا معائنہ فرمانا۔
 यूद्धवेर में बेवखियम सेना का परिक्षण।
 युद्धनीमात्रे बेवखियनी सेना परिक्षण करिदेखेन।
 युद्धस मन्त्र विरामनन विषयमेवानी वपस विवाच छे.

யுத்தவெள்ளத்தில் மீள்கையாக சேர்ந்தவரும்.
 போர்க்காலத்தில் பெல்லிய படைகளைக் சேர்த்தல்.
 வீரப்பெருமந்தரங்களுக்கு நிசான அளிக்கவும் செய்தாள்.
 REVIEWING BELGIAN TROOPS AT THE FRONT.

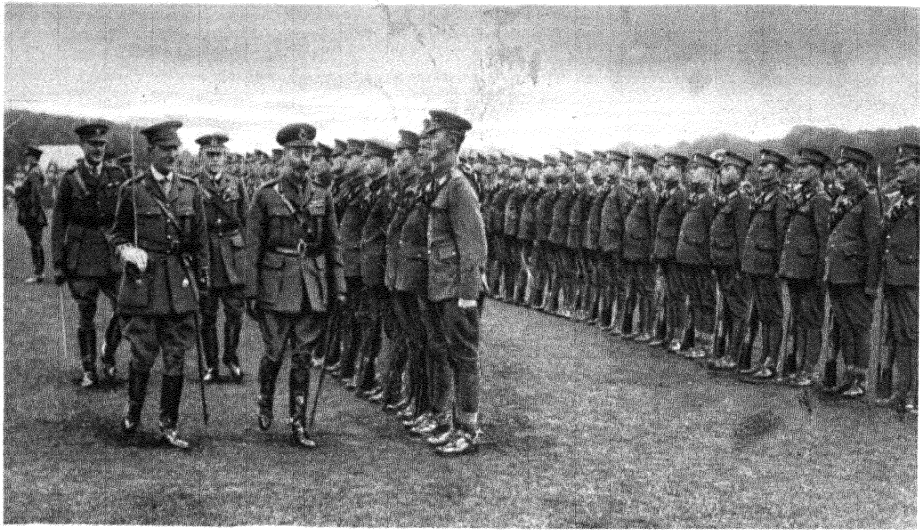
اعلن حضرت کا برطانوی شلگول بنانے کے ایک بہت بڑے کارخانے کو ملاحظہ فرماتا -
 एक बड़े ब्रिटिश गोलां के कारखाने में।
 ভারতসভার ইংলণ্ডের বৃহৎ গোলা-কারখানা দেখিবার জন্য আসিয়াছেন।
 নামের উদ্দেশ্যক পৃথক পৃথক বিভিন্ন ব্যক্তিগণ অন্যতরানি অরণ্যমানানি এই অরণ্যমানানি মুদ্রিত হৈছে।

ಶ್ರೀ ಛತ್ರಪತಿ ಶಂಕರ ರಾಮ್ ದೇವ್ ಸಂಪುಡನಾಥರವರ ಒಂದು ಸಂದರ್ಶನ ಮುಂದುವರು.
 ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದರು.
 ತುರ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗೋಲಿ-ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ.
 HIS MAJESTY ON A VISIT TO ONE OF THE MANY LARGE BRITISH SHELL-FACORIES.

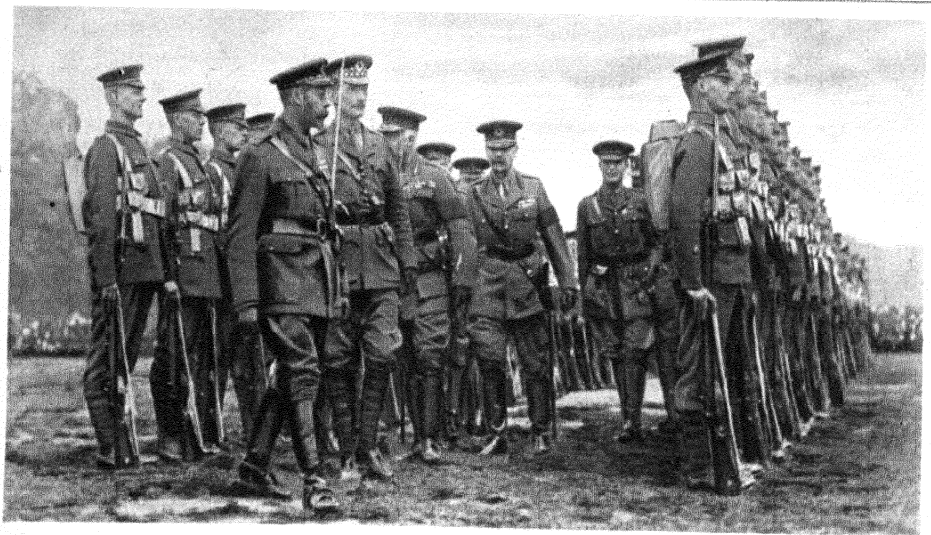
ایک کینیڈا کے جرنیل کی ہمراہ میں انراج کا جائزو لینا۔
 एक कनाडा के जेनरल के साथ सेना-निरीक्षण।
 कॅनेडक कानारीय सेनापतिर सभित सैना परिषर्षन करिरेछेम।
 कॅनेडी तपासनीभां सय तरेवेन सेनापति सयि.

एक कॅनेडियन सेनापतिर सभित सैना परिषर्षन करिरेछेम।
 एक कॅनेडियन सेनापतिर सभित सैना परिषर्षन करिरेछेम।
 कॅनेडी तपासनीभां सय तरेवेन सेनापति सयि.
 WITH A CANADIAN GENERAL, AT A REVIEW.

ایک دستہ سلاخی کا معائنہ فرماتا ۔
 सभारु के संरक्षक सेव्यों (गार्ड-घाना) का परीक्षण ।
 गार्ड अन्वार (सभारुनाथं ब्रह्मचर्येयनाथ) परीक्षण करिच्छेत्तन ।
 संभारुनाथं ब्रह्मचर्येयनी दुःखीनी तथास देवी.

சனம் கவர்மையு கண்டறன மாகுமகம்.
 சனதுபரிவாரத்தகைதப பரிசேசாதித்தம்.
 வன்லுயி:புலையாரியத்தையாரி:புலையாரி:புலையாரி:புலையாரி:
 INSPECTING A GUARD OF HONOUR.

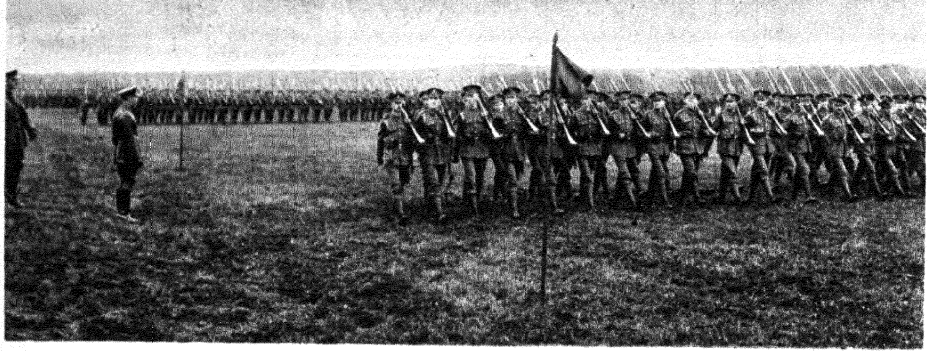
اتواج کا آئفہ فرماتا ۔
 सेना-परीक्षण ।
 सेना-परीक्षण ।
 विपारुयानी तथास देवानी.

சனம் கவர்மையு கண்டறன மாகுமகம்.
 சனதுபரிவாரத்தகைதப பரிசேசாதித்தம்.
 வன்லுயி:புலையாரியத்தையாரி:புலையாரி:புலையாரி:புலையாரி:
 AN INSPECTION OF TROOPS.

ایک ہندوستانی دستے کی ہمراہی میں لندن کے راستوں میں سے گذر فرمانا۔
 भारतीय सैन्य-परिवहक कहीरा शकटसंवाहन लण्डनर किडर विरा चलिराएचन ।
 येस द्विती उडी रवारी-व रसावा साधे लनडनमधी वारीमं पसार पडे.

ഒരു ഇന്ത്യൻ സമാജനം ലണ്ടൻ നഗരം വഴിയുട
 ഇ കളി പരിവര പന്തുടരും ഞങ്ങൾ കഴിയില്ലാത്തതും.
 ഈ ദ്വിതീയ ഉദി രവാരീ-വ രസാവാ സാധേ ലനഡനംമി വാരിമം പസാര പട്ടെ.
 DRIVING THROUGH LONDON ATTENDED BY AN INDIAN ESCORT.

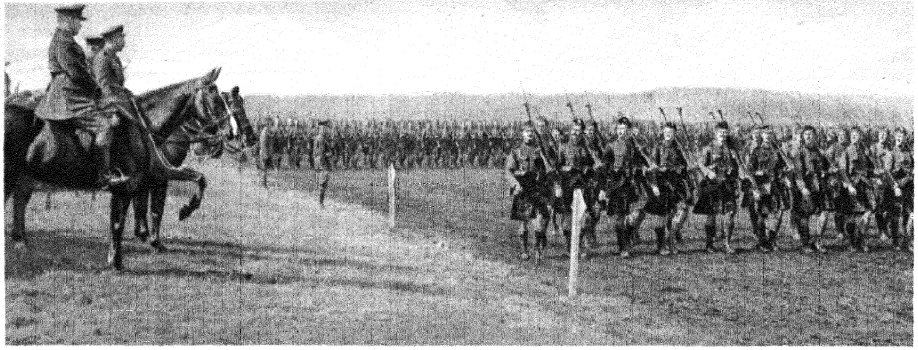
بلندوں کا جاترو لینا -
 یہ دیکھ لیں کہ ہاں پھیرتے ہیں
 اسکاٹیک ٹینما پارٹیشن کرتے ہیں
 یہاں ہر ایک کو اپنی اپنی جگہ ہے

ಇದು ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯದ ಸಮೀಕ್ಷೆ
 ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೈನ್ಯದ ಸಮೀಕ್ಷೆ
 ದ್ರೋಣಿಯವರಿಂದ ಸೈನ್ಯದ ಸಮೀಕ್ಷೆ
 REVIEWING INFANTRY TROOPS.

بلجیم کی اتواج کا شاہ بلجیم کی
 یہاں ہر ایک کے ساتھ ساتھ
 ہر ایک کے ساتھ ساتھ
 ہر ایک کے ساتھ ساتھ

یہاں ہر ایک کے ساتھ ساتھ
 ہر ایک کے ساتھ ساتھ
 ہر ایک کے ساتھ ساتھ
 REVIEWING BELGIAN TROOPS, WITH THE KING OF THE BELGIANS.

سکاٹلینڈ کی ریگمنٹوں کا معائنہ فرمانا -
 ہندوستان میں
 ہندوستانیوں کے ساتھ ساتھ
 ہندوستانیوں کے ساتھ ساتھ

REVIEWING SCOTTISH INFANTRY TROOPS.

علیہ حضرت ملکہ الگوانڈرہ کی عیال میں امریکن فوج کا معائنہ فرمانا -
 امریکن فوج کے ساتھ ساتھ
 امریکن فوج کے ساتھ ساتھ

WITH THE QUEEN-MOTHER, INSPECTING AMERICAN TROOPS.

جرنل سر ڈگلس ہیٹ سے گفتگو کرنا۔
 انگریز سر ڈگلس ہیٹ سے باتچالنا۔
 سیمپلیک سار ڈیپارٹمنٹ کے لیے کہاں کہاں سے
 سہولتوں کے لیے کہاں کہاں سے۔

General Sir Douglas Haig
 Talking with General Sir Douglas Haig.

ایک ٹیل کا معائنہ فرماتا جسکا کچھ حصہ جردان ہو گیا ہے ۔
 वाये एडे हुय पुब का विरीचण ।
 एकरी आर्कविणाय पुर्न निरीकण करिदेछेन ।
 २५५ मी२२ एण्य नास यचना ३७मी२५पस विराय डे.

ಅಲ್ಲೂಗ ಲೋದಾಡ ಸುಖವು ಧಾಕ್ತ ಸವದು.
 ಸಿರಿತು ಕೊಡೊಬ್ಬೋಣ ಉರು ಪಾಲತತಾಪ್ ಪರಿಕೂಕಿತ್ತತಲ.
 ಇನ್ಪಿಇಂಟರ್ವಿರ್ದೊಯಾರ್ತಾ:ಗ್ಗಿಂಟ್ರಿನ್ಪಿನ್ಪೊಣೋಡ್ಃ
 INSPECTING A PARTLY RUINED BRIDGE.

ایک زہریلی گیس واہی بمب کا معائنہ فرماتا ۔
 मीय डे गोडे को मीय से देखना ।
 गास-बोया देखिदेछेन ।
 २५५ मी२२ एण्य नास यचना ३७मी२५पस विराय डे.

ಒಂದು ಹಾಯ್ಬಾಂಟ ಸ್ಫೂಗಾಬಿಮು ಧರಿಸಾಫುಸವದು.
 ವಿಫುಣಾಫುಲಡುಕಿವಿ ಉರು ಲೋಫು ಕುಣ್ಣಾಡುಪ್ ಪರಿಕೂಕಿತ್ತತಲ.
 ವಿಂಟ್ಫೋಃತಾನ್ತೀಯಾರ್ತಾ:ಗ್ಗಿಂಟ್ರಿನ್ಪಿನ್ಪೊಣೋಡ್ಃ
 EXAMINING A GAS BOMB.

ایک سپاہی کی قبر کو دیکھ کر شرف فرماتا۔
 एक सौदाही की कब्र के पास।
 একটি সৈনিকের সমাধিস্থানে।
 23 दिवसानी घाटी क्या आया.

ഒരു സോളാഹി കിരവു ക്കു സാക്ഷ്യം.
 ஒரு சேனாவின் சமாதிയിൽ சமர்திரிசன்குமில்.
 ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೈನಿಕರ ಸಮಾಧಿ.
 AT THE GRAVESIDE OF A SOLDIER.

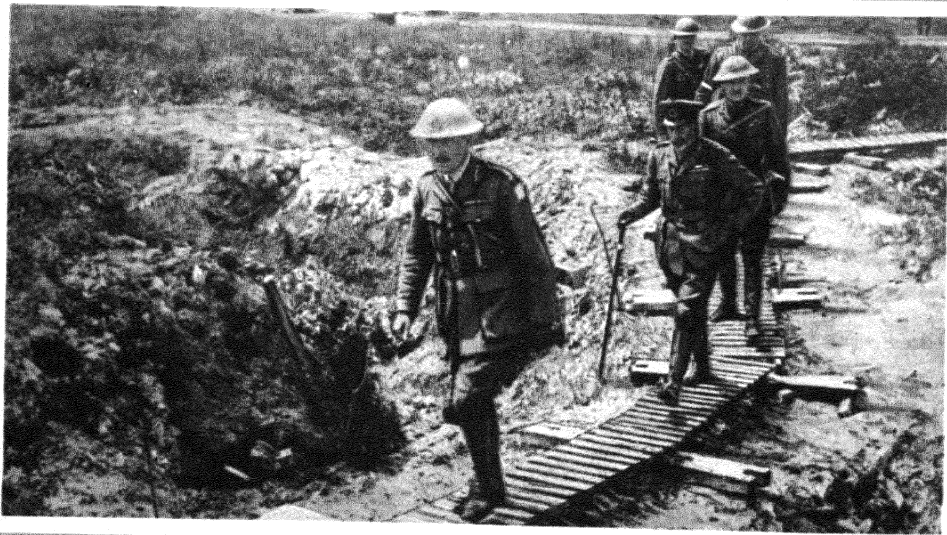
ایک شہر کو لوٹنے سے تباہ شدہ گاؤں کی فریادی کا ملاحظہ کرنا۔
 गाँवों से पूर्ण सार के वृकमान का निरीक्षण।
 गाँवों के विनाश के बाद के अवशेषों का निरीक्षण।
 गाँवों के विनाश के बाद के अवशेषों का निरीक्षण।

ಸಂಯೋಜಿತ ಸರ್ವೆ ಸಮಯ ನೋಡುವುದು.
 ಶರಣರೂಪದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುವುದು.
 ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಸೈನಿಕರ ಸಮಾಧಿ.
 SURVEYING THE DAMAGE IN A SHELL-BATTERED TOWN.

ملك حديق كى اوپر سے گذر فرمانا۔
 सारद के पार होने मुमकिन।
 पत्रिचार के पार किया अभियान।
 २५ मार्च १९१५ को

ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಕೂಡ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು
 ಪ್ರತಿ ಅಪಾಯದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.
 ತಂತ್ರೋಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವುದು.
 PASSING OVER A TRENCH.

کجیڑالی زمین پر ایک مخصوص راستے کے ذریعے سے گذر فرمانا۔
 एक विशेष रूप द्वारा अविश्वस्य भूमि के पार होना।
 अशुभ स्थिति का निवारण करने के लिए एक विशेष रास्ता।
 २५ मार्च १९१५ को

ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಕೂಡ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದು
 ಅಪಾಯದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.
 ತಂತ್ರೋಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವುದು.
 ತಂತ್ರೋಪಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವುದು.
 CROSSING OVER MUDDY GROUND BY A SPECIAL PATHWAY.

ایک معائنہ کی دورے پر تشریف لگنا۔
 परिक्षणीयं परिष्रमम् ।
 परिष्कारार्थं परिष्करणं करिष्यामि ।
 गणतः सन्तानां यथा केषां चित् ।

பேரவரின் உணர்வு வாய்ப்பு.
 பரிசீலனை செய்துக்கொள்ளுதல்.
 யுத்தமீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்
 ON A ROUND OF INSPECTION.

ایک جرمن سپاہی کی اوجھی بوسے کا غور سے دیکھنا۔
 जर्मन सहाई की टोपी (हेल्मेट) गौर से देखना ।
 कर्तव्येन विशुद्धान् अवलोकनं करिष्यामि ।
 यथा यत्नान् योषन्ति तथास्य विचारः ॥

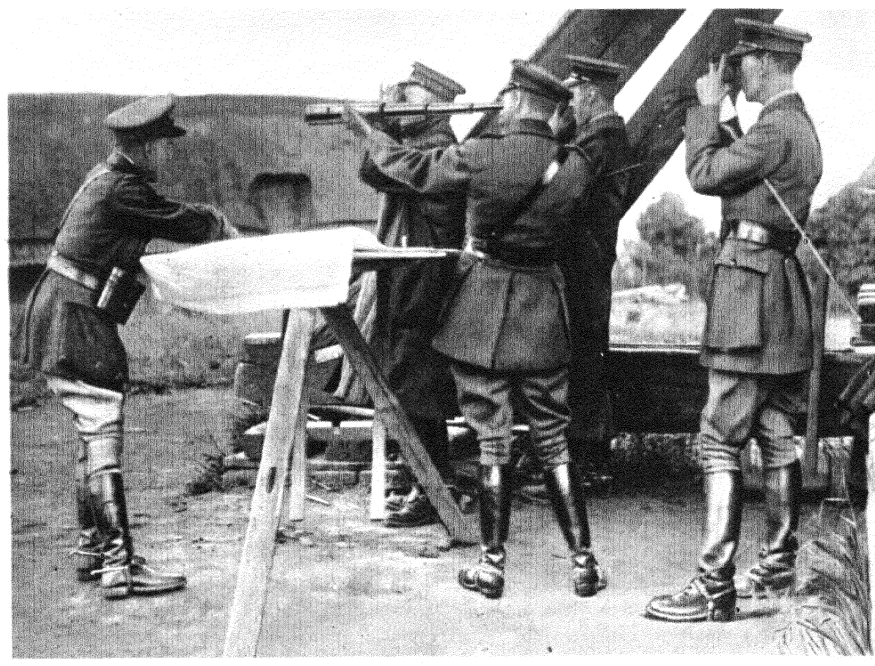
உணர்வு வாய்ப்பு.
 யுத்தமீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்
 யுத்தமீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்மீட்டின்
 EXAMINING A GERMAN HELMET.

میدان جنگ میں عین گولہ باری کی زد میں اعلانِ حضرت کا جلا۔
 गोदां की बापी हाँसे हुए रबायुसि में ।
 যুদ্ধক্ষেত্রে : সৈন্যসংঘের চলিতকালে ।
 ಸಮಯದ ವಿಸ್ತರ : ಸೈನ್ಯದ ಸೀಮೆಯ ಮೇಲೆ.

ಸುಮಾರು ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಮುಂದೆ ಇರುವುದು.
 ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು : ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
 ဘုရားရှိခိုးပြုခြင်းပေါ်တွင်အခြေခံထားသည့်လူ့အားကောင်းကြောင်း
 ON THE BATTLEFIELD: UNDER SHELL-FIRE.

ತಳ್ಳಿ की مختلف-हालों का मिलावट करना -
 बुद्ध-कर्म विनिश्चय ।
 ಇವಳಿಗಾಗಿ ಇವಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವು ।
 ದೇವರನ್ನು ನೋಡು ನೋಡು ನೋಡು.

ಸುಂದರ ಸುಂದರವಾಗಿ ನೋಡುವುದು.
 ನೋಡು, ನೋಡು ನೋಡು, ನೋಡು ನೋಡು ನೋಡು.
 ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೋಡುವುದು, ನೋಡುವುದು, ನೋಡುವುದು.
 WATCHING THE OPERATIONS OF BATTLE.

انك طياره كا صلاحه فرمانا جو ازمه كو نياز هـ
 رانه كے ليے نصاب رانہ اسیانا (বিমান) দেখনা।
 উড়ন্তমানোমুখ বায়ুগোত অবলোকন করিতেছেন।
 বিমানের উপরে আরে নিয়ার স্বয়ং উ তিনে স্যাবধী নিয়ামা আবে উ.

നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിമാനം നിങ്ങൾക്കു കാണിച്ചു.
 പറക്കുന്നതിനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിനായി. ഈ പറക്കുന്നതിനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിനെ നിങ്ങൾ
 ലോഡ്ജ്കാരാ:നിരീക്ഷിക്കുകയും:നിരീക്ഷിക്കുകയും:
 WATCHING AN AEROPLANE PREPARED FOR FLIGHT.

انك طياره كا صلاحه فرمانا
 رانہ اسیانہ (বিমান) کا جانچولیا۔
 একটি: বায়ুগো:ত পরীক্ষা করিতেছেন।
 বিমানের উপরে নিয়ার নিয়ামা আবে উ.

നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിമാനം നിങ്ങൾക്കു കാണിച്ചു.
 ഈ പറക്കുന്നതിനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിനെ നിങ്ങൾ
 ലോഡ്ജ്കാരാ:നിരീക്ഷിക്കുകയും:നിരീക്ഷിക്കുകയും:
 INSPECTING AN AEROPLANE.

خندقوں میں ایک بڑی توپ کا ملاحظہ کرنا۔
 बाह्यां में एक बड़ी तोप का निरीक्षण।
 পরিবারে একটা বড় কামান নিরীক্ষণে।
 आर्म्हाभो मीं मारी तोपची तपास करी.

ਬਾਹਰ ਵਲੋਂ ਵੱਡੇ ਮੋਰਟਰਾਂ ਦੀ ਤਪਾਸ।
 அகழிகளில் உள்ள ஒரு பெரிய மோர்தரைப் பரிசீலனை செய்தல்.
 တစ်မြောင်းတွင်သောကြီးကိုကြည့်ရှုနေကြောင်း။
 INSPECTING A BIG GUN IN THE TRENCHES.

ایک مشین توپ کی کارٹوسوں کی دیکھی کا ملاحظہ کرنا۔
 मशीन-तोंप की कार्टीज-बेल्ट की परीक्षा।
 মশীন কামানের টোটা রাইবার বেল্ট পরীক্ষা করিতেছেন।
 मीं मशीन तोपचा मारतुवना मीं तपास करी.

ਬਾਹਰ ਵਲੋਂ ਵੱਡੇ ਮੋਰਟਰਾਂ ਦੀ ਤਪਾਸ।
 ஒரு குத்திரைகளில் உள்ள தளையாடல் மோர்தரைப் பரிசீலனை செய்தல்.
 මර්ටරයකින්දොරැසීමටමැර්ටරයකටකර්ටිජ්ස්ကြည့်ရှုနေကြောင်း။
 EXAMINING A MACHINE-GUN CARTRIDGE-BELT.

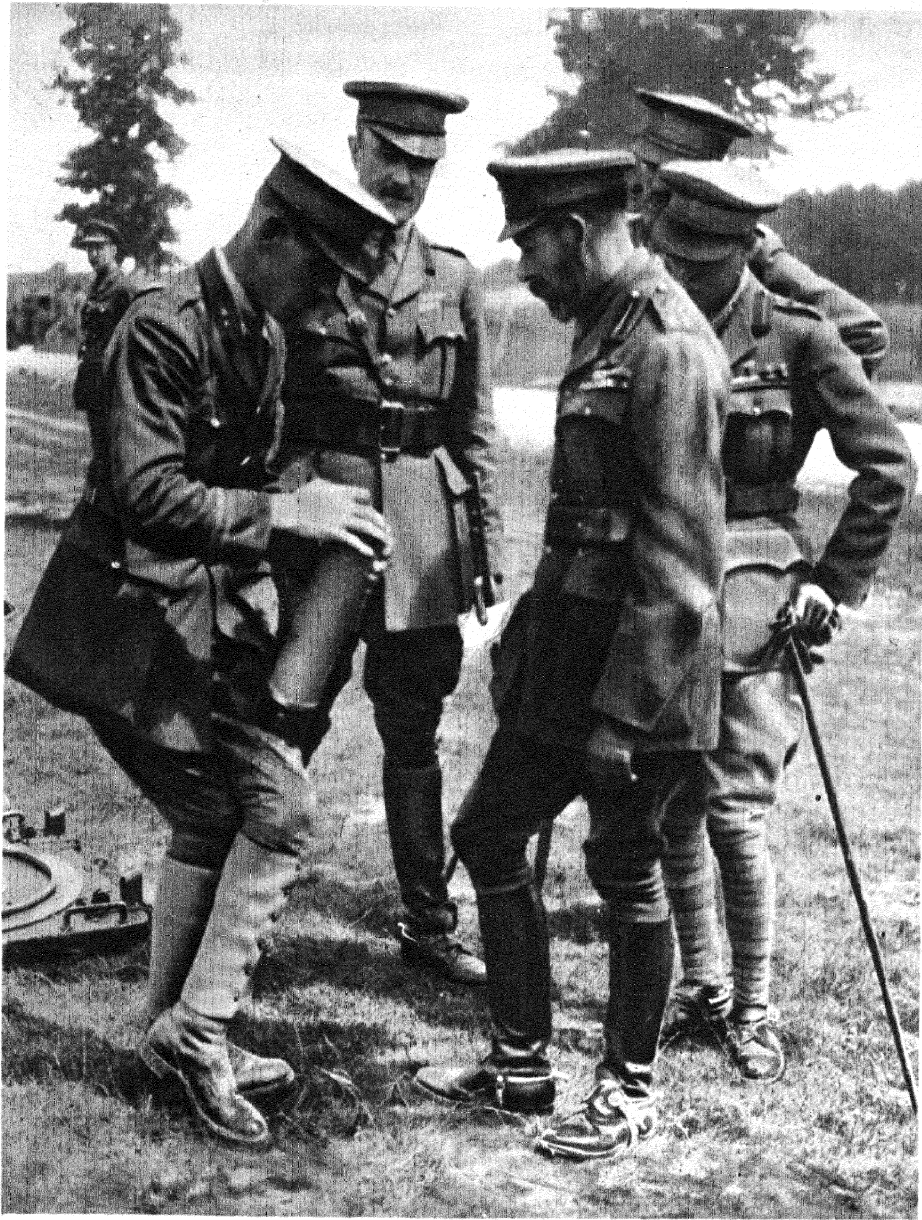
سپاہیوں کو سندنوں میں کام کرتے ہوئے ملاحظہ فرمانا۔
 साधनों में सेनाओं को धापने कार्य पर नज़र देखना।
 पश्चिमात्र कार्यावाहक सेनासभके अवलोकन करिरहेछन।
 आर्मीयां विचारनि यम करे ते ने ध्याणी देव रे.

ಕಂಡದ್ದರವ ಸ್ಥಳದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುವರು.
 .ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನೋಡುವುದು.
 ಲಂಡನ್: ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಲಂಡನ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಹೌಸ್.
 WATCHING SOLDIERS AT WORK IN THE TRENCHES.

ایک حال میں جرمنوں سے چھوڑے ہوئے گاؤں میں سے گذرنا۔
 जर्मनों से हाथ हरी में जाते हुए नगर में से गुजरना।
 गज़ा, उरुश्वलियेवर विकसे हरेते अतिक्रम करती नगरका जिकर विना वाहेतेछन
 नगरमो घासेमी येा सेहरे के दमवाले लोहे के ते सेहरेमारी पधार रहे.

ನಗರವನ್ನು ಸೆರೆಮಾಡಿದ ನಗರವನ್ನು ದುರಸ್ತಿಮಾಡುವರು.
 ಇದು ನಗರವಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.
 ಲಂಡನ್: ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಲಂಡನ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಹೌಸ್.
 PASSING THROUGH A TOWN RECENTLY CAPTURED FROM THE GERMANS.

ایک بمب کے گولے کا ملاحظہ فرمانا جو فائر کیا جائے والا ہے۔
 پرنس آف ویلز نے آرمی کے سربراہوں کے ساتھ
 ہوا میں لڑائی کرنے کے لیے؛ ہوا میں لڑنے کے لیے ہے۔
 یہاں پر ایک بمب کے گولے کے تہہ ہوا میں ہے۔

پرنس آف ویلز نے آرمی کے سربراہوں کے ساتھ
 ایک بمب کے گولے کا ملاحظہ فرمانا جو فائر کیا جائے والا ہے۔
 پرنس آف ویلز نے آرمی کے سربراہوں کے ساتھ
 ہوا میں لڑائی کرنے کے لیے؛ ہوا میں لڑنے کے لیے ہے۔
 یہاں پر ایک بمب کے گولے کے تہہ ہوا میں ہے۔
 EXAMINING A BOMB ABOUT TO BE FIRED.

ایک پہاڑی پر چڑھ رہے ہیں جس پر انہیں قبضہ ہوا ہے۔
 ہاٹل میں جیٹوں کو بھاری بھاری کرنا ہے۔
 اس وقت انہیں ایک پہاڑ پر چڑھنا ہے۔
 اس پہاڑ پر انہیں بھاری بھاری کرنا ہے۔

ہماری فوج نے پہاڑ چڑھا ہے۔
 اس پہاڑ پر پہلے سے ایک گولہ بارود کا گولہ تھا۔
 اس گولہ بارود کو ہٹانے کے لیے انہیں یہاں چڑھنا ہے۔
CLIMBING A RECENTLY CAPTURED HILL.

ایک زخمی فوجیوں کے خندق کا ملاحظہ کرنا۔
 انہوں نے یہاں سے ایک گولہ بارود کو ہٹا دیا ہے۔
 اس گولہ بارود کو ہٹانے کے لیے انہیں یہاں چڑھنا ہے۔
 اس پہاڑ پر انہیں بھاری بھاری کرنا ہے۔

ہماری فوج نے ایک گولہ بارود کا گولہ ہٹا دیا ہے۔
 اس گولہ بارود کو ہٹانے کے لیے انہیں یہاں چڑھنا ہے۔
 اس پہاڑ پر انہیں بھاری بھاری کرنا ہے۔
EXAMINING A CAPTURED GERMAN DUG-OUT.

ایک بلین کو حملہ آور طورے ہوئے ملاحظہ فرماتا۔
 بیڈل سیکوں کے جانگمنا کا دیکھ رہا ہے۔
 پشاور کے سیکوں کے آگے جانگمنا کرنے کے لئے۔
 یہاں پر ان کے دیکھنے کے لئے ہے۔

ಇವರುಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇವರುಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 WATCHING AN INFANTRY ATTACK.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರುಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇವರುಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನ್ಯದ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
 EXAMINING AMMUNITION LEFT BEHIND BY THE GERMANS.

محاذ جھٹ میں اعلانِ حضرت کی آمد پر سپاہی نرہائی شادمانی مار رہے ہیں
 समर-युधि में सम्राट के आगमन पर सैन्यों की अभ्युत्थानि ।
 युद्धमौखदेख टैमनामन करिदेखे ।
 युधया नरस विधायनि युधायीना पीयर आपे ये

දීර්ಘವು සಮುದಯನ ಶ್ರೀಶಕ್ತಿಯು ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿ ನಡುವುದು.
 ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೆ ಯುದ್ಧಸೇನೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರುವುದು.
 ದಿಲ್‌ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ದಿಲ್‌ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ
 BEING CHEERED BY TROOPS AT THE FRONT.

سيلابزد ميدانِ جھٹ کا ملاحظہ فرماتا ۔
 अवलोकन रथयुधि का निरीक्षण ।
 अवलोकन युद्धदेख गतिरक्षण करिदेखेन ।
 देवना पासीनी करेसी सुव्यपीनी तपस देवी

ನರಹರದ ಕುರಿತು ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ನಡುವುದು.
 ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಸೇನೆಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರುವುದು.
 ದಿಲ್‌ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ದಿಲ್‌ಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ
 INSPECTING THE FLOODED BATTLEFIELD.

THE KING-EMPEROR'S ACTIVITIES IN WAR-TIME.

युद्धवापारे भारत-सजाटेर कार्यावली । युद्धसभामें श्रीरज-सम्राट्नी दिखाने। युद्ध के सम्बन्ध में सम्राट् का उद्योग ।

രാജശീർഷകർ വർഷം
യുദ്ധകാലത്തിൽ സാഹസ
കാര്യങ്ങൾ.

സാമ്രാജ്യാധിപതി
യുദ്ധകാലത്തിൽ
അദ്ദേഹം നടന്ന
കാര്യങ്ങൾ.

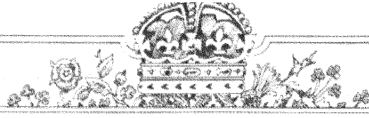
ဝိပരိတസ്ഥിതിയിൽ
നേതൃത്വം
സംഗ്രഹിക്കുന്ന
അദ്ദേഹം

اعلى حضرت ملك معظم كى مصروفيات ايام جنگ ميں

میدان جنگ میں ایک سولڈی سے گفتگو فرماتا۔
 रणभेद में एक सैन्य से बातचीत।
 युद्धकाल में एक सैनिक से बातचीत कर रहे हैं।
 युद्धकाल में एक सैनिक से बातचीत कर रहे हैं।

युद्धकाल में एक सैनिक से बातचीत कर रहे हैं।
 युद्धकाल में एक सैनिक से बातचीत कर रहे हैं।
 CONVERSING WITH A SOLDIER ON THE BATTLEFIELD.

اعلن حضرت ملك معظم فوجي معانزه كره تشريف ليها ره هيى
 सेना विरीचवाचं गमन ।
 सैन्य परिचालन करिते घरेतेरुम ।
 सिपाय्याणी वपय देवा भारे सिपय्यु.

ಸೈನ್ಯದಾಳಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಲಿ
 ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆಗಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
 ဘုရားရှိခိုးပေးလိုက်သည့်အခါ အစောင့်အရှောက်များ
 PROCEEDING TO AN INSPECTION OF TROOPS.

மாட்சிமைதங்கிய ராஜசக்கிரவர்த்தியார் யுத்தகாலத்தில் தீர்த்துவரும் கடமைகள்.

இம்மதாயுத்தத்தில் காரணமாக தம்முடைய பிரியமுள்ள அரசரும் அவரது பட்டமகிலியும் செய்துவரும் அதேகவிதமான காரியங்களை, தம்முடைய கதையைச் சொல்லும் தரமையவற்றை போட்கிராப்படங்களினால் வெளிப்படுத்துவதே இப்புத்தகத்தின் கருத்து.

இச்சமயத்தில், பிரித்தானிய ராஜ்யம் முழுவதிலும், ராஜ்யத்தின் நன்மைக்காக ராஜசக்கிரவர்த்தியாரை விட கடினமாய்ப் பிரயாசப்படுகிறவர்கள் ஒருவரையில் யென்பது திண்மமேயே. இங்கிலாந்திலும், விசேஷமாக வண்டன் நகரத்திலும் வசிப்பவர்கள் இடதுண்ணமையைப் பெரும்பாலும் தங்கள் நேர்பார்வையினாலே அறிந்துகொள்ளலாம்; இல்லாவிடில், அவர்கள், மாட்சிமைதங்கிய அரசருடைய செய்கைகளைப்பற்றி தினசரிப்பத்திரிகைகளில் அடிக்கடி படித்து, அவர் எவ்வளவு பிரமப்படுகிறாரென்பதைத் தம்முள் அறிவார்களும். ஆனால், இந்தியாவைப்பற்றி துரதேசங்களில் இதை அண்வளவு திரும்ப அறிவாதின: ஆகையால், பிரித்தானியர், இத்தியர், மற்ற கூட்டுதேசத்தினர், இப்பகடையைச் சேனைகள், குரூரமும் மோசத்தையும் கொண்டுசெல்லும்படி வாய்ந்த சத்தருவேடு சுத்தரத்திற்காகச் செய்துவரும் மேன்மையான சண்டையில் இத்தருணத்தில் அவர்களுடைய அரசர் அடிக்கடி வகித்துவரும் பெரும் பாகத்தை யறிவதற்கு, அவர்கள் அதேகாலம் பட்டங்களையே தமப்படி வகுப்பினர்.

இப்புத்தகத்தின் பக்கங்கள் ராஜசக்கிரவர்த்தியார் ஏற்றுக்கொண்ட யுத்தகாரியங்களுக்கு மாத்திரமன்றி, மற்ற அந்த காரியங்களின் பல்வித மேற்குமைகளுக்கும் வேண்டிய ஏராளமான குறையாகும். மாட்சிமைதங்கிய அரசர் தன்னுடைய செய்க்கொண்ட சேனையகளை மேல் தோல்வதும், போர்முறைதும் தன் வீரப்பொண்ட துருப்புக்களைக் காண்பதும், சத்துருக்களைய எதிர்த்து நின்று மேல்வெகுதும் சண்டை செய்வதற்காக துருப்புக்களிருக்கும் அகநிலையும், சேனையின் பின் புரத்தில் துண்டிபடையகளை வைக்கப்பட்டு நகரங்கட்க்களையும் நேரே தோல்வதும், அந்நகர காணப்படலாம். மாட்சிமைதங்கியவார், தன்னுடைய கதையகளைப் போலச்சேவகர்செய்து குடும்புகள் போதிய யுத்தத்தின் அபாயங்களை ஏற்றுக் கொள்வதும், சண்டைக்குப்பிறகு அவர்கள் பிரமப்பட்டு சம்பதித்த கேளரவங்களை அவர்களே யல்லாது காரியப்பதும், பராக்ரமத்தினால் காப்பாட்டண்கருடைய அருத்தங்களுக்காகத் தம்முடைய இரக்கங்களுக்கா இவரும், அதில் காணப்படும. மேலும், இந்தியாப்படங்களில் நிலைவராளில், இந்திய போலிச்சேவகர்கள் தங்கள் பிரித்தானிய நிதிநிதிக்களையே ராஜசக்கிரவர்த்தியாரின் நயவைப் பெற்றுக்கொள்வதையும் காணலாம்.

ஆனால் ராஜசக்கிரவர்த்தியார் பிரித்தானிய சேனையகளுக்கு மாத்திரம் தலைவரல்ல; அவர் பிரித்தானிய போர்க்கப்பல் எழுத்து முல்வத்த நிலையாராவார். இதை காண்பதமால், அவர் தன்னுடைய கப்பல்களை டட்டத்தில் பவமான போர்க்கப்பல் கப்பல் பார்ப்பதமும், தன்னுடைய வீரமுள்ள கப்பல்களை நேரே காண்பதமேலும் சம்பலாதித்து, சமாதானமான வாத்தத்திற்காக உலகத்தின் கடல்முகைக்கப்பற்றி அவைகளைக் கர்மையால் வைப்பதற்கு அவர்கள் செய்த உத்தமமான செய்கைகளுக்காக அந்நகரத்திற்கு தம்முடைய பெரும் கட்டிடப்படுகிறது.

மேலும், நிலச்சேனையையும் சம்பலிச்சேனையையும் பற்றி, வேலைகளைத்திரை, மாட்சிமைதங்கியவர் சண்டையை மேலத்தோடு தாக்கத்துற தராமலும் வேண்டிய பிரிப்பால், பார்த்தும் யுத்தகங்கள், வெடிமருத்து இன்னும் மற்ற சாமான்களையும் செய்தும், அவர்கள் இன்னிலைகளினைகளைச்செய்தும் இங்கிலாந்தில் வேலைசெய்து வருகிற தொழிலாளிகளைப் பூரிப்பதமும் காட்டப்படுகிறது. இது யுத்தப்பொருளியின் செய்கும் வேலையை வெகு சிரத்தையாப்படுத்தும் கொண்டும், அவர்களுடைய தேசத்தின் காரணம் பற்றி மேல்மேலும் பாடுபடும பொருட்டு அவர்களே அடிபட்ட தைரியப்படுத்திக்கொண்டே, அவர்கள் தடுவே ராஜசக்கிரவர்த்தியார் திறப்பதக் காணலாம்.

எனினும், ராஜசக்கிரவர்த்தியார் யுத்தகல்லைக்கே துறிந்த சம்பலப்பாட்டுமும், மாட்சிமைதங்கியவர் தினத்தோறும் செய்துள்ள வேலைகளையாவும், கற்றுமுற்றும் தந்தருவது எல்லாவற்றையும் தம்முள் அறிவதற்கும், அவருடைய பிரதேசங்களில்வெகரவரைய சம்முடைய வாத்தகளைகளைவிடவதே தோல்வ பார்ப்பதற்குவரையவது தைரியப்படுத்துவதற்கும் அவரே அத்தக்கவர்களுக்கு உதவக்கூடியவருக்கு சிறுதுகையுக்க விளக்ககும். மாட்சிமைதங்கியவரைக் கற்று யிருக்கும் பெருமை பெற்று தினத்தோறும் அவரைப்பார்ப்பதும் அவரையும் அவரது பட்டமகிலியுடையதும், ராஜகுடும்பத்தினருடையதமால்ய புசுமுத்தக சிரத்தையை, நேரே பார்த்து அறிந்தவர்களுக்கு மேற்கூறியவைகள் தம்முள் விளங்கும்.

ராஜ்யம் முழுவதிலும் தம்முடைய பிரதேசங்களை இத்த யுத்தத்தின் கஷ்டநிதிநிராக்கி, ராஜசக்கிரவர்த்தியார், தாமம் ஏற்றுக்கொள்ளுகருவினது எண்ணமாயும், இரவும் பகலும் அவரது நினைவும் பிரசாரிச்சேனையும் ராஜ்யத்தினுடைய சேனையும் ஞாபகமும், அவரது பிரதேசங்களையும் குறித்ததே; மேலும், தம்முடைய ஜனங்கள் எந்த ஜாதியாராயினும், எம்மதத்தாராயினும், எந்திரத்தாராயினும் அவர்களுக்காக உழைக்க வேண்டிய தம் கடமையைத் தீர்க்க, தாம் விரித்திருக்கும் ஒரு கணமும் மறக்க மாட்டார்.

தம்முடைய தாமத்திற்கும் சிங்ககதையைத்தரும் போர்ப்போடுகடிய பெருவிகவைச்சுத்தைப் பாராட்டுத் தேசமும், சாஸ் திரங்களினும் கல்களியும் யுத்தத்திலும் சமாதானத்திலும் பேர்பெற்ற பண்டையாரியனைகருடைய தேசமும், தம்பாவையே ஓன்றுக்கும், உலகத்திலும் மதக்களிற் திறந்தவைகளுக்கர் இம்மபூமியுமடைய இத்தியனைவைக் குறித்து, அத்த தேசத்தை தம் பட்டமகிலியுடைய இடமுறை செய்து தேசத்திய மாட்சிமைதங்கிய ராஜசக்கிரவர்த்தியார் ஆர்ந்த என்றமழியாவன்பை பாராட்டாமலிருக்க" முடியாத. இத்த யுத்தத்தின் நடுவே மாட்சிமைதங்கியவருடைய எண்ணங்கள் அடிக்கடி. இத்தியாவைக்குறித்த செல்லும். அங்கு தம்மை விகவகித்தும் பிரதேசங்களைத் தம்முடைய தியம் தரிசனத்தினால் தைரியப்படுத்தும் பொருட்டு இத்தியாவிலிருக்க வேண்டுமென்ற மாட்சிமை தங்கியவர் விருப்ப வேண்டியது சகஜமே.

ஆனால், இது எண்ணத்திலன்றி காரியத்தில் முடியாத. உகயால், இத்தியாவிலு ஜனங்களுக்கு அவர்களுடைய பிரியமுள்ள அரசாரைவர் யுத்தசமயத்தில், தாம்பூமியிலும், போர்முறையிலும், ராஜ்யத்தின் தலைவராகிய தம்முடைய கடமையை மேன்மையாய்த் தீர்த்துக் கொண்டும், எல்லோருக்கும் உத்தமமான கடமையைக்காட்டிக் கொண்டும், ராஜ்யகாரணங்களுக்காக தம்முடைய சொந்த உக்கத்தையும் சொன்கியுத்தையும் பாட்டாடா, அதனுடைய மிக்கிறப்பான நியாயத்திற்காக எப்பொருதும் கருகருப்படியிருப்பதைக் காட்டுவதற்காகவே இச்சிறு புத்தகம் எழுதப்பெற்றது.

ರಾಜಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳು.

ನಮ್ಮ ಅತ್ಯನುರಕ್ತರಾದ ಇಂದಿಯಾ ರಾಜಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಹಾರಾಜ್ಞಿಯವರು ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಸ್ವಪ್ನಗೊಳಿಸುವ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೇ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕಂಠಸಾಧ ರಾಜ್ಯಭಾರಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೆರೆವೇರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಾನಸ್ಥರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಕ್ಷೆಯವು. ಇಂಗ್ಲಾಂಡ್ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವರು, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಂಡನ್ನಿನ ವಾಸಮಾಡುವರು ರಾಜಶ್ರೀಮಹಾರಾಜರೂ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದನ್ನು ತಾವೇ ನೋಡುವರಷ್ಟೇ, ಅಥವಾ ದಿನೇದಿನೇ ಪತ್ರಕೆಳಗ ಮುಖಾಂತರ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದರು. ಆದರೆ ದೊರವರಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಇಂಥಾ ವ್ಯತ್ಯಾಂತವು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್, ಹಿಂದು, ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರಾಜ್ಯಗಳ ಸೇನೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಂಡು, ಕೆಪಟನಾದ, ಮತ್ತು ನರೇಕುರನಾದ ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಜಗಳವನ್ನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಭೂಪಾಲಕರು ತಾವೇ ಮಾಡುವ ಮಹಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗ ಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮಚ್ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತೊಡಗಿದ ಯುದ್ಧಕೃತ್ಯಗಳೇ ವೀರ್ಯಾನ್ವಿತವಾಗಿಯೂ ಅತಿಬಹುವಿಧರವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜಯತಾರಿಯಾದ ದಂಡುಗಳ ಸೈನ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಮಾಡುವುದನ್ನು, ಶತ್ರುವನ್ನು ಅಟಂಕಿಸುವ ಕಂದಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲ್ವಿಜಯವಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಘೋರಪರಿಣಿತರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಪ್ರತಿಬಲದ ಅಶ್ರಯ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಬಹುದು. ಗುಂಡುಗಳು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಲು ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳ ಭಟರೊಡನೆ ವಿವೇಚನೆಯುಳ್ಳವರಾಗುವುದನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ಅವರುಗಳನ್ನು ಕಾಳಗ ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಾಜಿತ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ಗಾಯಪಟ್ಟವರೊಡನೆ ಅವರುಗಳ ಕಷ್ಟಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಸಮುದುಃಖಿತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡ ಬಹುದು. ತಮ್ಮ ರಾಜಶ್ರೀಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಕೃಪಾಕುಟಾಕ್ಷದ ಸನ್ಮಾನ ಅಪರೂಪಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಜತೆಗಾರರೊಡನೆ ಹಿಂದು ಸೈನಿಕರು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡ ಬಹುದು.

ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜನಿಗಳ ಪರಮನಾಯಕರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಮರತಾವನಿಗಳ ಪರಮಾಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅವರ ಬಲವಂತ ಹದಕಪಡೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು, ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳ ನಾವಿಕರೊಡನೆ ಮತ್ತು ಅಭೀನರೊಡನೆ ಸಂಘಾಷಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಅವರುಗಳು ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಮೋಲ ಮಾಡಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಉಪಕಾರ ಸ್ತಂಭಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸುವವು.

ಸೇನೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಮರತಾವನಿಗಳ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಆದರೆ ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧವಿಧದ ಟೈಲಿಂಗುಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ, ನಾವೆಗಳು, ಯಂತ್ರಗಳು, ತೋಪುಗಳು, ವಿಮಾನತಾವೆಗಳು, ತೋಪಿನ ಮದ್ದು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಮರಸಹಾಯಕರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಬಹಳ ಗಮನದಿಂದ ಅವರುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ಸ್ವಯೇಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉದ್ದಮ ಮಾಡುವ ಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ದಯೆಯಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸುವುದನ್ನೂ ಕಾಣ ಬಹುದು.

ಪರಂತು ರಾಜಶ್ರೀಚಕ್ರವರ್ತಿಯರ ದಿನದಿನದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳ ಬಹುತ್ವವನ್ನೂ ಅವರು ಸರ್ವವ್ಯತ್ಯಾಂತಗಳನ್ನೆಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಾಕ್ಯನಿಂದಲೂ ಗನ್ನಿಧಾನವಿಂದಲೂ ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವರು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ದಿನೇದಿನೇ ನೋಡಿಸುವವರು ತಾವೇ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜ್ಞಿಯರು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕುಟುಂಬವರ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ನಿಯೋಗಕರ್ತೃಗಳೇ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವರು.

ಶ್ರೀಮಚ್ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅನಾಯುಗಳನ್ನೂ ವಹಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಅವರ ಚಿಂತೆಗಳೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೂ ರಾತ್ರಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತ್ಯದ ವಿಷಯಶ್ರೀಗೂ ತಾವೇ, ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಂತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಯಾವವಂತ ಚಾಕಿ ವರ್ಗ ಸ್ಥಾನದೊಡನೆ ತಮ್ಮ ನಿಯೋಗೋದ್ಯಮದಿಂದ ಸಹಾಯ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಜರಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಸತ್ಯವು.

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯರ ನಾಮಕೃತಿ ಅವರ ನಿಂತಾಸನಕ್ಕೂ ಅವರ ರಾಜಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಚರಮುಹುರಿ ಹೊಂದಿದ ವೆಂಗಳುಳ್ಳ, ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಶಿವಕಾಥಿಯಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಮಾತೃಭಾವಿಗೂ ಜನನೈಲವೆಂದು ಹೊಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದುದೇಶವನ್ನು ಎರಡು ದಳಃ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಅವರ ಮಹಾರಾಜ್ಞಿಯೊಡನೆ ಭೇಟಿಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತವಾದ ಶ್ರೀತಿಯಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಅನೇಕಾರ್ಥ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ವಿಷಯ ಚಿಂತಾರೂಢರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ರಾಜ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ದರನ ಕೊಟ್ಟು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಇದು ಇಚ್ಛಾಮಾತ್ರವಾಗಿ ಕೈತೆಗೆದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುರಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀರಾಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ಮಾತೃದೇಶವಾದ ಇಂಗ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಅರಸನಾಗಿ, ಮಹಾಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಾದರ್ಶವಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕೋಸ್ಕರ ಸುಖವನ್ನೂ ವಿಷಯಭೋಗವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ತತ್ಕೀರ್ತಿಗೆ ನರಂತರವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಚಿತ್ರ ಪುಸ್ತಕವು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

લડાઈના સંબંધમાં નામદાર શહેનશાહનાં ચાલાકી ભરેલી મહેનતોનાં અભવેલાં ભુદી ભુદી તરેહનાં કામે.

આપણા સર્વપ્રિય શહેનશાહ અને તેવણના રાણીઆ આ મોટી લડાઈના સંબંધમાં જે એવોની ચાલાકી ભરેલી મહેનતોથી ભુદી ભુદી તરેહનાં કામે જનલ્યાં છે તે કામેને છળીઆ જે પોતે પોતાની વાતો કહે છે તેની મારફતે ખતલાવવા સાર આ ચોપડીની મતભલ છે.

આ તદનજ સાચી વાત છે કે આખા બ્રિટિશ રાજમાં એવો કોઈપણ માણસ નથી કે જે રાજના કામને માટે આપણા નામદાર શહેનશાહના કરતાં વધારે મહેનત કરે છે. ઉચ્ચરતના રહેવાશીઆ અને મુખ્યકરીને લંડનના રહેનારાઓને પોતાની નજરે તપાસી એવાથી આ કહેવામાં કેટલીબધી સમ્બર્ધ છે તે માણવાને તક મળે છે, અથવા તે કોઈપણ રીતે નામદાર શહેનશાહની ચાલાકીઓ વિષે હમેશા દરરોજના છાપાઓમાં તેઓ વાંચે છે, અને તેવણની ધણીજ ઉદ્યોગી ઇંદગીનો ધણેજ ચોખ્ખો ખ્યાલ કરી શકે છે. પણ હીન્દુસ્તાન જેવા દુરદેશમાં લોકોને આ વાતનો ખરેખરો ખ્યાલ કરવાનું બની શકે એમ નથી અને તેથી કરીને રાજના વારંવારના પરાક્રમોના છળીની મારફતે થતાં વૃત્તાન્તપર લોકોને આધાર રાખવો પડે છે કે જેથી તેઓ આ ધાતકી, દમલખાજ ને ભુલમગાર દુરમનની સામે બ્રિટિશ હીન્દુસ્તાની તથા મીમ રાજ્યોના લશ્કરો સ્વતંત્રતા મેળવવા માટે પ્રખ્યાત લડાઈ ઢાલવાના વખતો કરે છે તેમાં શહેનશાહ કેટલો મોટો ભાગ લે છે તે સમજી શકે છે.

શહેનશાહનું લડાઈને લગતું ઉપયોગી કામ અને ભુદા ભુદા પ્રકારનું કામ પણ આ ચોપડી વર્ણન કરે છે. ચોપડી વાંચરો તે તમે એમાં શહેનશાહ પોતાના કૃતેહમદ લશ્કરને તપાસતાં, પોતાના બહાદુર માણસોને રણપૂરા આગળ મુલાકાત કરતાં અને જે સુરંગમાં તેઓ દુરમનને હકાલે છે અને જે માંથી તેઓ હલ્લા કરવાને તે સુરંગ ભલે પોતે તપાસતાં ધરે છે અને ફાલતું ફોજ જે યુદ્ધરથળની પછવાડે રાખેથી છે તે જાઓ તપાસતાં જોરો. રણુચેત્રપર, તેપાના ગોળા આગળ, પોતાના બહાદુર સીપાઈઓ સાથે લડાઈના ભુદા ભુદા જોખમમાં ભાગ લેતાં, લડાઈ પછી સીપાઈઓને ખરાં છતેલાં અલાશબ્ધી રાજ્યપ્રારતાં અને બચારો ધાવલ થયલાં સીપાઈઓને પોતાના દુ:ખમાં દીલાસો આપતાં શહેનશાહને જોરો. અને કેટલીક છળીઓમાં હીન્દુસ્તાનના સીપાઈઓ તેઓના બ્રિટિશ સાથીઓ સાથે પોતાના શહેનશાહની મહેરબાનીમાં ભાગ લેતાં માલમ પડે છે.

પણ શહેનશાહ બ્રિટિશ લશ્કરનાજ ફક્ત સેનાપતી નથી પણ દરીઆઈ લશ્કરના પણ સેનાપતી છે અને એની લગતી બાબતમાં એવજી પોતાના દરીઆઈ કાફલાના જોરાવર વહાણોની મુલાકાત લેતાં, અને પોતાના પરાક્રમી અમલદારો અને બહાદુર વહાણના ખલાસીઓ સાથે વાતો કરતાં, અને તેઓને આખી દુનિઆના દરીઆઓનો પહેરો રાખતાં અને સુલેહ સંપળથી ધંધો રોજગાર ચલાવવા સાર તે દરીઆઓને ખુલ્લા રાખતાં તેઓની કીર્તિવાન મોડકરીઓને માટે ઉપકાર માનતાં દેખાડે છે.

ત્યાર પછી લશ્કરો અને દરીઆઈ કાફલાને લગતાં કામકાને ઉપરાત ગ્રેટ બ્રીટનના કામદારી માણસો કે જેઓ આ મોટી લડાઈને લગતા ઉદ્યોગ વેપારોમાં રોષાયલા છે જેવાકે વહાણોનાં બાંધ કામ કરવામાં, યંત્રો બનાવવાના કામમાં, બંદુકો બનાવવાના કામમાં, વિમાનો બાંધવાના કામમાં, દારૂગોળા બનાવવાના કામમાં અને બીજા ભુદી ભુદી જાતના કામે જે આ લડાઈ કૃતેહમદીથી ચલાવવા માટે ધણા મોટા જશમાં જરૂર પડે છે તે કામે કરતાં માણસોની મુલાકાત કરતાં નામદાર શહેનશાહ માલમ પડે છે. જે મહાભારત કામે કે જેમાં લડાઈને લગતાં કામે કરનારાઓને ધણીજ કાળજી તપાસતાં અને તેઓને પોતાના શહેરના હેતુ ખાતર વધારે મહેનત લેવા માયાજી રીતે ઉત્તેજન આપી ઉરકેરતાં શહેનશાહને એ રીતે જોરો.

નામદાર શહેનશાહની દરરોજની મહેનતોને અને બહાર યું યું ચાલે છે તે જાણવાની ઉંતેનદીને અને પોતાના શખ્દોથી અને પોતાની ઢાબરીથી પોતાની રૈયતને વારાફરતી ઉત્તેજન આપવા માટેનો ફક્ત કુંડોજ ખ્યાલ નામદાર શહેનશાહની લડાઈ લગતી ચાલાકીની મહેનતોને આ બધી છળીઓથી આરે છે. જેઓ નામદાર શહેનશાહની ખિજમતવાં રહેનારાઓ અને જેઓ એવજી અને એવજીના ખ્યારા રાણીની અને આખા બાદશાહી કુટુંબની ફરજને બલવવા માટેનો નાખીચો અનુરાજ દરરોજ પોતે જઈ શકે છે તે લોકોનેજ એ વિષેનો આજો ખ્યાલ આવી શકે.

આ વાત તે સાચે સાચી કહી શકાય કે નામદાર શહેનશાહ આખા રાજમાં લડાઈના દુ:ખો અને જોખમમાં પોતાના લોકો સાથે ભાગ લે છે અને આખી આખી રાત ને આખા આખા દીવરો સુધી એઓને માટે એવજીના વીચારો અને બંદગીઓ છે અને રાજના લશ્કરોની કૃતેહને માટે પણ તેમજ છે અને એવજીની એક પણ ઉભવરાની પણ એવી ભતી નથી કે જે વખતે ફરજને ખાતર કોઈપણ પળે અભવદારી આપવામાં તૈયાર નથી અને તેવજીની કોઈપણ ભલ ધરમ અને રંજની રૈયતની આ બાબત સાર પોતાની મદદ આપવામાં તૈયાર નથી.

નામદાર શહેનશાહ જેવજી પોતાની રાણી સાથે જે વખતે હીન્દુસ્તાનની મુલાકાત કીધેલી છે — હીન્દુસ્તાન કે જે એવજીના નામ અને માદીના પ્રેમી અને હમેશી વફાદારીને મુલક છે, ધણા મજરજ અને પ્રાચીન કાળના વંશનો મુલક, દુષ્ટર અને કપામાં લડાઈના વખતમાં સલાહ સંપળના વખતમાં નામાંકીત થયદા, આખી દુનિયાના મોટા ધરમે અને મૂળ ભાષાઓનો મુલક — આવા હીન્દુસ્તાન સાર આપણા શહેનશાહને અલંત અને નિમત્તે ખ્યાર નહી આવી શકે એમ નથી આપણા નામદાર શહેનશાહના વિચારો આ મોટી લડાઈ ચાલતી વખતે વારંવાર જઈ શકવા જઈએ. હીન્દુસ્તાનમાં જઈ પોતાની નામદારી ઢાબરીથી પોતાની વફાદાર રૈયતને ઉત્તેજન આપવા માટે નામદાર શહેનશાહના વારંવાર વિચારો છે.

પણ આ ફક્ત ખાલી વીચાર સીવાય બીજી રીતે કંઈપણ બની નહી શકે તે સળબથી આ નાની ચોપડી તેઓના ખ્યારા રાજ રાજના મુખ્ય પક્ષી તરીકે પોતાનું કામ ઉમદા રીતે લડાઈના વખતમાં, રણુચેત્રપર અને પોતાના મુલકમાં બલવતાં, દરેકને ફરજનું મોટામાં મોટું ધોરજી બતાવતાં, પોતાનો ખુદ આરામ અને સુખ તજ દેતાં, હમેશા રાજના કીર્તિવાન કારજ સાર પોતાનાં કામમાં હોશીઆરીથી તૈયાર એ સર્વે હીન્દુસ્તાનના લોકોને ખતલાવવાને માટે આ નાની ચોપડી રચેલી છે.

যুদ্ধব্যাপারে ভারতসম্রাটের কার্যাবলী ।

আমাদের জনপ্রিয় সম্রাট ও তদীয় মহিষী এই মহাযুদ্ধ-ব্যাপারে যে সকল বহুবিধ অনুষ্ঠানে ব্যাপৃত আছেন তাহা চিত্রের সাহায্যে পরিস্ফুট করা এই পুস্তকের উদ্দেশ্য। দেখামাত্রই চিত্রগুলির অর্থ স্পষ্ট প্রতীয়মান হইবে।

এ একেবারে সকাটা সত্য যে বর্তমান সময়ে সমস্ত ব্রিটিশ সাম্রাজ্যে এমন একজন লোক নাই যিনি সাম্রাজ্যের হিতকল্পে আমাদের সম্রাটের অপেক্ষা কঠিনতর পরিশ্রম করেন। যাহারা ইংলণ্ডে বিশেষতঃ লণ্ডনে বাস করেন তাঁহারা বহুলপরিমাণে স্বচক্ষে এ কথাই যাবতীয়া প্রমাণ করিতে পারেন; অন্ততঃ তাঁহারা দৈনিক সংবাদপত্রে নিরন্তর সম্রাটের কার্যাবলীর বিবরণ পাঠ করিয়া তাঁহার স্বীকৃত কেমেন গুরুতর পরিশ্রমে অতিবাহিত হয় তৎসম্বন্ধে অভ্যস্ত স্পষ্ট ধারণা করিতে পারেন। কিন্তু ভারতবর্ষের ন্যায় সুদূরাবস্থিত দেশে জনসাধারণের পক্ষে ইহা ধারণা করা সম্ভবপর নহে। সুতরাং নিষ্ঠুর, প্রতারণাপ্রিয় ও স্বেক্ষাচারী শত্রুর বিরুদ্ধে বর্তমান সময়ে ব্রিটিশ, ভারতবর্ষীয় ও মিত্ররাজ্যের সৈন্যগণ স্বাধীনভাৱে জন্ম যে প্রবল সময়ে গৌরব লাভ করিতেছেন তাহাতে আমাদের সম্রাটের মহাত্ম্য উপলব্ধি করিবার জন্য ভারতের জনসাধারণকে সম্রাটের দৈনন্দিন কার্যাবলীর চিত্রাঙ্কিত বিবরণের উপর নির্ভর করিতে হয়।

ভারতসম্রাট যুদ্ধসংক্রান্ত যে সকল কার্যে ব্যাপৃত আছেন শুধু তাহার নহে, সে সমস্ত কার্য কিরূপে বহুবিধ এই পুস্তকের প্রতিপৃষ্ঠায় তাহার ভূয়িষ্ঠ প্রমাণ পাওয়া যায়। ইহাতে দেখিতে পাইবে সম্রাট তাঁহার বিজয়ী সৈন্যসমূহ পরিদর্শন করিতেছেন; যুদ্ধসীমান্তে বীর সৈন্যগণের সহিত সাক্ষাৎ করিতেছেন; যে সমস্ত পরিষদে সৈন্যগণ শত্রুর আক্রমণ পরাস্ত করে এবং যেখান হইতে শত্রুকে আক্রমণ করিবার জন্য দাবিত হয় সে সমস্ত পরিষদ ও তৎপশ্চাত্বেই সে সমস্ত সেনানিবাসে সহকারী সৈন্য স্থাপিত আছে সেই সমস্ত সেনানিবাস স্বচক্ষে আলোকন করিতেছেন। ইহাতে আরও দেখিতে পাইবে যে ভারত-সম্রাট যুদ্ধক্ষেত্রে তাঁহার পরাক্রান্ত সৈন্যগণের সহিত নির্বিশেষে, অজ্ঞ প্রাণীসমূহের মাজখানে, রণক্ষেত্রে বিপদ স্ত্রী মস্তকে গ্রহণ করিতেছেন, এবং সংগ্রামস্থানে সৈন্যগণকে কঠিন প্রমোদিত সম্মানলাভের প্রদান করিতেছেন এবং বেদনা-ক্লিষ্ট আহত সৈন্যগণের প্রতি সর্কীয় সহানুভূতি প্রকাশ করিতেছেন। এই পুস্তকের কতগুলি চিত্রে দেখিতে পাইবে ভারতীয় সৈন্যগণ তাহাদের ব্রিটিশ সঙ্গিগণের সহিত সম্রাটের অগ্রগৃহ তুল্যরূপে লাভ করিতেছে।

পরন্তু, ভারতসম্রাট কেবলমাত্র ব্রিটিশ সৈন্যসমূহের সঙ্গেই অধ্যাক্ষ নহেন, তিনি ব্রিটিশ নৌসমূহেরও উচ্চতম অধ্যক্ষ; এবং এতৎসম্পর্কে দেখিতে পাইবে তিনি তাঁহার নৌসমূহের প্রবল জাহাজগুলি পরিদর্শন করিতেছেন, মহাবীরা নাবায়ক্ষক ও নাবিকগণের সহিত কথাপকথন করিতেছেন এবং তাহারা যে অসাধারণ কর্তব্যপরায়ণতার সহিত সমস্ত পৃথিবীর অর্ধবসমূহ পাহারা করিতেছে ও শান্তিপূর্ণ যাত্রাকারের জন্য সুদূরপথ খোলা রাখিয়াছে এক্ষণে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন করিতেছেন।

তার পর দেখিতে পাইবে সেনা ও নৌসংক্রান্ত কার্য ছাড়াও, সম্রাট ইংলণ্ডের প্রমোদিতগণের সহিত সাক্ষাৎ করিতেছেন। এই সকল প্রমোদিতগণ এই মহাযুদ্ধ সংক্রান্ত নানাবিধ শিক্ষণীয় ব্যাপৃত আছে; যথা নৌগঠন, এঞ্জিন-গঠন, কামান, বায়ুপাত ও গোলাগুলি তৈরি ও সকল যুদ্ধের জন্য যে সমস্ত অন্যান্য বহুবিধ জিনিস প্রচুরপরিমাণে আবশ্যিক তাহার আয়োজন। দেখিতে পাইবে ভারতসম্রাট এই সমস্ত প্রমোদিতগণের সান্নিধ্যে তাহারা যে সমস্ত কার্যে ব্যাপৃত আছে তাহা অভ্যস্ত মনোযোগের সহিত পর্যবেক্ষণ করিতেছেন এবং সম্ভব সম্ভাবিত দ্বারা তাহাদের স্বদেশের জন্য অধিকতর প্রমোদিতগণে উৎসাহিত করিতেছেন।

ইহা সত্ত্বেও ভারতসম্রাটের যুদ্ধসংক্রান্ত কার্যাবলীর চিত্রগুলি হইতে তদীয় দৈনন্দিন প্রমোদিততার সম্বন্ধে অথবা যে অদম্য তৎপরতার সহিত তিনি যুদ্ধসম্বন্ধে সমস্ত রক্তান্ত পরিশ্রম করিতেছেন এবং বাক্য অথবা স্বকীয় উপস্থিতিদ্বারা তাঁহার প্রজ্ঞারদিকে ক্রমাগত প্ররোচিত করিতে চেষ্টা করেন, সেই অদম্য তৎপরতা সম্বন্ধে অভ্যস্ত সঙ্গীণ আভাষ ছাড়া আর কিছুই পাইবে না। যাহারা সম্রাটের পরিচর্যায়া নিযুক্ত হইয়া সম্মানিত হইতেছে ও তাঁহার, তদীয় প্রেমভাজন মহিষীর ও সমস্ত রাজ-পরিবারের অপরূপ কর্তব্যপরায়ণতা প্রতীর্ষন স্বচক্ষে দেখিয়া উপলব্ধি করিতেছে কেবলমাত্র তাহাদের পক্ষেই এতৎসম্বন্ধে সম্যক প্রতীতি লাভ করা সম্ভবপর।

এ কথা নিঃসন্দেহে বলা যাইতে পারে যে ভারতসম্রাট সমস্ত সাম্রাজ্যবাসী প্রজ্ঞারদের সহিত যুদ্ধসংক্রান্ত আপদ ও কষ্ট তুল্যভাবে স্বীকার করিতেছেন; অহর্নিশ প্রজ্ঞারদের জন্য ও সাম্রাজ্যের রণচেষ্টার সফলতার জন্য তিনি ভাবিতেন ও ভগবানের নিকট প্রার্থনা করিতেছেন; তাঁহার জাগ্রত অবস্থায় এমন এক সুদূরত্বও অতিবাহিত হয় না যখন কর্তব্যের আহ্বানকে, সকলজাতের, সকলবর্ষের ও সকলবর্ণের প্রজ্ঞারদের কল্যাণচেষ্টার আহ্বানকে, তিনি অবহেলা করেন।

বলা বাহুল্য ভারতবর্ষের জন্য সম্রাটের স্নেহ সজাগ ও স্নেহভীর। সম্রাট ও সম্রাট-মহিষী দুইবার ভারতবর্ষ পরিদর্শন করিতে গিয়াছিলেন; সেই ভারত, যে ভারতে তাঁহার নাম ও সিংহাসনের প্রতি অদম্য ও অচলা ভক্তি বিদ্যমান রহিয়াছে, যেখানে বহুসংখ্যক গৌরবশালী ও প্রাচীন জাতি শিষ্য ও কল্যাণ, সমরে ও শান্তিতে যশ লাভ করিয়াছে, যেখানে দেবভাষা ও বিশ্ববিজয়ী ধর্মসম্প্রদায়সমূহ জন্ম লাভ করিয়াছে। এই মহাসংগ্রামের দিনে সম্রাটের স্তিরাংশি নিশ্চয়ই বহুবার ভারতবর্ষের দিকে প্রধাবিত হয়; ভারতবর্ষে বর্তমান সময়ে অবস্থিতির জন্য, স্বীয় দয়াপ্রবণ উপস্থিতিদ্বারা ভক্তিবিহীন প্রজ্ঞারগণের উদ্দেশ্যের জন্য, তাঁহার হৃদয়ে নিশ্চয়ই অনেক সময় আকাঙ্ক্ষা জাগ্রত হইয়া উঠে।

কিন্তু কেবলমাত্র আকাঙ্ক্ষাব্যতীত অন্যত্র এই বাসনার স্থান নাই; এই জনাই এই পুস্তিকা রচিত হইল; ইহাতে ভারতীয় জনসাধারণ দেখিতে পাইবেন তাঁহাদের জনপ্রিয় সম্রাট এই মহাযুদ্ধের দিনে, মাতৃভূমিতে ও যুদ্ধসীমান্তে সাম্রাজ্যনেতার যাহা কর্তব্য সেই কর্তব্য উদ্যোগের সহিত সম্পাদন করিতেছেন, সর্বসমক্ষে কর্তব্যের উচ্চতম আদর্শ প্রদর্শন করিতেছেন, সাম্রাজ্যের প্রয়োজনে শারীরিক স্বশাস্তি বিসর্জন করিতেছেন, এবং সাম্রাজ্যের গৌরব রক্ষার্থ নিরন্তর কষ্ট-ব্যাপৃত রহিয়াছেন।

युद्ध के सम्बन्ध में सम्राट का उद्योग ।

यह पुस्तक इस उद्देश्य से प्रकाशित की गई है कि सर्वसाधारण को चित्रों द्वारा इस बात का कुछ अनुभव हो कि हमारे प्रजापीय सम्राट और सम्राज्ञी इस महा युद्ध के दिनों लड़ाई के सम्बन्ध में क्या क्या कार्य करते रहते हैं ।

इस बात में तर्का भर भी सम्भवे नहीं कि सारे साम्राज्य में ऐसा कोई नहीं जिसने साम्राज्य के लिये सम्राट और सम्राज्ञी से अधिक उद्योग किया हो । इंग्लिष्मन के रहनेवाले, खासकर लन्दन निवासी इस बात की साक्षी होंगे । क्योंकि उन्होंने उन्हें खुद लड़ाई सम्बन्धी कार्य करते देखा है ; या उनके उद्योग का विवरण दैनिक समाचार पत्रों में पढ़ा है । किन्तु यह सम्भव नहीं कि भारतवर्ष सरोभे दूर देश के निवासी भी स्वयं अपने सम्राट के युद्ध सम्बन्धी कार्यों का अनुभव प्राप्त कर सकें, कि इस घोर संग्राम में जो कि स्वतन्त्रता के लिये हो रहा है, और जिसमें ब्रिटिश, भारतीय और अन्य मित्रदल की सेनाएँ एक निष्ठुर विश्वासघात और खेच्छाचारी तथा प्रजापीडित शत्रु के विरुद्ध लड़ रही हैं उसमें उनके प्रजाकसल सम्राट कितना परिश्रम कर रहे हैं । अतएव इतने दूर रहनेवाली प्रजा सम्राट के पराक्रमों और उद्योग का अनुभव केवल चित्रों द्वारा ही कर सकती है ।

इस पुस्तक में दिये हुए चित्रों से विदिन होगा कि राजराजधर पञ्चम जार्ज युद्ध के सम्बन्ध में कितना और किस प्रकार के कार्य कर रहे हैं । इन चित्रों में कहीं सम्राट विजयी सेना का परिदृशन करते दिखाई देंगे ; कहीं सम्राट रणभूमि में अपने वीर योद्धाओं के सम्युक्त उन झाड़ियों अथवा परिक्षाओं के पास खड़े दिखाई देंगे जिनसे बाहर निकलके सैन्य शत्रु पर आक्रमण करने जाते हैं और हमला रोकते हैं । फिर अन्यत्र सम्राट रणक्षेत्र के पीछे सैन्यों के निवास स्थान और विश्राम स्थानों का आलोकन करते दृष्टिगोचर होंगे । युद्धस्थल में सम्राट तोप के गोलों की वर्षा के नीचे खड़े और अपने योद्धाओं के संकटों में साथ देते दिखाई देंगे । कुछ चित्रों में सम्राट योद्धाओं को उनकी वीरता के लिये पारितोषिक उपाधों, कीर्तिमूर्तियों, तगामा इत्यादि देते तथा धायल सैन्यों से सहानुभूति प्रकट करते नजर आयेंगे । इन में से कुछ तस्वीरों में हिन्दुस्तानी सिपाही अपने अंग्रेजी सहकारियों के साथ सम्राट के हाथ में तगामा इत्यादि अन्य प्रतिष्ठा चिन्ह पाते दिखाई देते हैं ।

सम्राट केवल मुख्य-सेना-नायक ही नहीं हैं परन्तु वह सामुद्रिक सेना और जहाजों के वेदों (नेवी) के अध्यक्ष भी हैं । अतएव सम्राट बड़े बड़े जंगी जहाजों का निरीक्षण करते दिखाई देते हैं । वे जहाजों के बहादुर अफसर और मन्नाह-सिपाहियों से बातें करते नजर आते हैं और उनको भूमरदल के महासागरों की रक्षा करने और सागरों को आने जाने के लिये सुरक्षित रखने के लिये धन्यवाद देने दृष्टिगोचर होते हैं ।

इसके अतिरिक्त यहां ऐसे चित्र हैं जिनमें सम्राट ग्रेट ब्रिटन के उन शिल्पी काम करनेवाले लोगों का कार्य निरीक्षण करते दिखाई देते हैं जो कि युद्ध के लिये जहाज, एन्जन, तोपें, उड़ानखटौले (एरोप्लेन) और गोलाबारूद इत्यादि युद्ध की सामग्री संग्राम को सफलता पूर्वक समाप्त करने के लिये तय्यार कर रहे हैं । सम्राट इन युद्ध की सामग्री तय्यार करनेवाले शिल्पी लोगों के कार्य को बड़े शौक के साथ देखते और उनको स्वदेश हित के लिये अनुग्रहपूर्ण वाक्यों से उत्साहित करते दिखाई देते हैं ।

किन्तु स्मरण रहे कि ये चित्र सम्राट के युद्धसम्बंधीय कार्यों का केवल संकेत मात्र करते हैं । इन फोटोग्राफों से सम्राट के परिश्रम, उत्साह और युद्धसम्बन्धी बातों का ज्ञान तथा उनके योग और उत्साह के कारण प्रजा पर उसका प्रभाव इन सब बातों का इन चित्रों से केवल संकेत मात्र होता है । इन सब बातों का ज्ञान उन्हीं लोगों को हो सकता है जिन को सम्राट और राज्ञी तथा राज-परिवार के निकट रहने के कारण उन की दिनचर्या अवलोकन करने का सौभाग्य प्राप्त है, कि सम्राट अपना कर्तव्य कर्म किस निष्ठा के साथ पालन करते हैं ।

यह कहना अत्योक्ति नहीं होगा कि सम्राट अपने सारे साम्राज्य के प्रजागण के साथ युद्धसम्बन्धी दुःख सुख, सब संकटों में रात दिन अपने विचार और प्रार्थना द्वारा उनके साथ हैं । वे निरन्तर उनकी विजय चाहते रहते हैं । वे सदैव विना पक्षपात, रंग वा जातिभेद के अपने प्रजागण का हित चाहते और उनका सहायता के लिये तय्यार रहते हैं ।

भारतवर्ष के प्रति सम्राट का गाढ़ा और स्थायी प्रेम स्वाभाविक ही है । क्योंकि भारतवर्ष की प्रचुर और रूढ़ राजभक्ति प्रख्यात है । भारत भूमि एक गौरववान प्राचीन विश्वात जाति की जन्मभूमि है । हिन्दुस्तान शिल्पकला का घर है । समर और शान्ति के समय सदैव वह संसार के धर्म और आदिमभाषा का आदिस्थान रहा है । सम्राट राज्ञी के साथ दोवार इस पवित्र भूमि के दर्शन कर चुके हैं । इस महायुद्ध के समय हिन्दुस्तान के विषय में सम्राट बहुत सोचते रहते हैं । उनकी यह चाह स्वभावतः ही है कि वे अपनी भारतीय प्रजा के बीच होते और अपने राजधर प्रजागण को स्वयं उत्तेजित करते ।

किन्तु यह सम्भव नहीं अतएव यह छोटी सी पुस्तक तय्यार की गई है ताकि हिन्दुस्तान के निवासी चित्रों द्वारा अपने प्रिय सम्राट के युद्धसम्बन्धी कार्यों से कुछ ज्ञान प्राप्त करें । कि मातृदेश और रणभूमि में सम्राट ने अपना कर्तव्य पालत किस तरह किया । उन्होंने ने सुलशान्ति को जोड़ सम्राज की संकट के समय इस पराक्रम में सम्राज का नेता बन कर्तव्य परायणता का सर्वोच्च दृष्टान्त अपनी प्रजा के सम्युक्त रखा है ।

اعلیٰ حضرت ملکِ معظم کی مصروفیات ایامِ جنگ میں

اس چھوٹی سی کتاب کے لکھنے اور اسکے بیانات کو عکسی تصاویر سے جو اپنے حال کی آپ مظہر میں مزین کرنے کا مقصد ہمارے ہر دلنیز شہنشاہ اور علیہ حضرت بادشاہ بیکم کی ان مختلف النوع مصروفیات کا ذکر کرنا ہے جو آپ سے جنگ کے متعلق ظہور پذیر ہو رہی ہیں۔

یہ محض ایک امر واقعہ ہونا اگر کہا جائے کہ اس زمانے میں ساری سلطنتِ برطانیہ میں کوئی اور شخص اعلیٰ حضرت ملکِ معظم سے بڑھکر سلطنت کی بہبودی اور حمایت میں جانفانی سے کام کرنے والا نہیں۔ باشندگانِ انگلستان بالخصوص ساکنانِ لندن کو بہت حد تک اپنے ذاتی مشاہدے کی بنا پر اس امر کی صداقت معلوم کرنے کا موقع حاصل ہے۔ یا بصورتِ دیگر وہ مسلسل روزانہ اخباروں میں اعلیٰ حضرت کی کوششوں کے متعلق پڑھتے رہتے ہیں اور اس سے ایک بہت صحیح اندازہ آپ کی نہایت مصروف زندگی کا جو آج کل آپ کی ہے لگا سکتے ہیں۔ لیکن ہندوستان جیسے دورِ ملک میں لوگوں کو ان حالات کے دیکھنے کے ایسے مواقع حاصل نہیں۔ لہذا ان کی معلومات کا دارومدار زیادہ تر ایسی عکسی تصاویر کے مشاہدے پر ہوگا جن سے وہ وقتاً فوقتاً اپنے ہر دلنیز شہنشاہ کے کارناموں سے واقف ہو سکیں۔ اور اس شاندار طریقِ عمل کو سمجھ سکیں جو آپ سے یہ زمانہ حال اس عظیم الشان بحارہٴ آزادی میں ظاہر ہو رہا ہے۔ جس میں برطانوی ہندوستانی اور حلقےٴ برطانیہ کی وجوہی ایک بے حصر مگر اور بے اصول دشمن سے برسرِ بیکار ہے۔

اس کتاب کے صفحات میں نہ صرف اعلیٰ حضرت کے عملی جنکی کام کا بلکہ اس کام کے مختلف پہلوؤں کا بھی ثبوت مل سکیگا۔ ان سے یہ معلوم ہوگا کہ جہاں ایک جگہ اعلیٰ حضرت عساکرِ مظہر کا معائنہ فرما رہے ہیں تو دوسری جگہ اپنے جاناہز سپاہیوں کو عین محارِ جنگ میں دیکھ رہے ہیں۔ اور بنفسی نفس ان خدقوں کا مشاہدہ فرما رہے ہیں جہاں سے وہ دشمن کو پس یا کرتے ہیں اور اس پر حملہ آور ہونے کے لئے نکلے ہیں۔ نیز ان مقامات کو ملاحظہ فرما رہے ہیں جو اولیں منوں کے عقب میں واقع ہیں اور جن میں احتیاطی فوج مقیم ہے۔ اعلیٰ حضرت میدانِ جنگ میں عین گولہباری کی زد میں بھی جاتے ہیں جہاں وہ خطراتِ جنگ کا مقابلہ کرنے میں اپنے جاناہز سپاہیوں کے شریکِ حال ہوتے ہیں۔ اور لڑائی کے خاتمے پر اپنے دستِ مبارک سے سپاہیوں کے سینوں پر تخی آویزاں فرماتے ہیں جن کا استحقاق انہوں نے اپنا خون بہا کر پیدا کیا ہونا ہے۔ اور غیرت مند مجروحین کی تکلیف پر ان سے اظہارِ ہمدردی فرماتے ہیں۔ ان تصاویر میں سے بعض کے دیکھنے سے یہ معلوم ہوگا کہ ہندوستانی، سپاہی اپنے برطانوی رفیقوں کے دوش بدوش مراحمِ خسرانہ سے سرفراز ہو رہے ہیں۔

لیکن اعلیٰ حضرت صرف اوجِ برطانیہ کے سالارِ اعظم ہی نہیں بلکہ برطانوی بیڑے کے اعلیٰ امیر البحر بھی ہیں۔ اور اس سلسلے میں آپ کو بیڑے کے عظیم القامت جہازات کا معائنہ فرماتے ہوئے دیکھا جائیگا۔ ایسی ہی اور تصاویر میں آپ جنکی جہازوں کے بہادر اسیروں اور ملاحوں کے ساتھ کمال مہربانی سے گفتگو فرما رہے ہیں۔ اور ان کی شاندار خدمات کا اعتراف فرما رہے ہیں جو انہوں نے دنیا کے سمندروں کی حفاظت کرکے پُر امن جہازرانی کو قائم رکھنے میں کیں۔ مزید برآں علاوہ ان مصروفیات کے جن کا تعلق بری اور بحری فوجوں سے ہے اعلیٰ حضرت برطانیہ عظمیٰ کے کارنگروں کا ملاحظہ فرما رہے ہیں جو جنگ کے متعلق مختلف حرتوں میں مشغول ہیں۔ مثلاً جہازسازی - اجن سازی - طیار سازی - توپوں کا ڈھالنا - گولہباروں کا بنانا وغیرہ وغیرہ - جن تمام چیزوں کی عظیم مقدار کامیابی کے ساتھ امرامرِ جنگ کے لئے ضروری ہے۔ ان تمام تصاویر کے دیکھنے سے معلوم ہوگا کہ اعلیٰ حضرت ملکِ معظم ان کارنگروں کے مختلف قسم کے کاموں کو جن میں وہ مشغول ہیں نہایت غور اور دلچسپی کی نگاہ سے دیکھ رہے ہیں۔ اور مشغولانہ طریق سے انہیں اپنے ملک کی خاطر مزید جانفانی کرنے کی ہمت دلا رہے ہیں۔

با این ہمہ ہم تمام تصاویر جن سے اعلیٰ حضرت ملکِ معظم کی مصروفیات متعلقہ جنگ پر روشنی پڑتی ہے۔ آپ کے ٹھیک روزانہ مشاغل - اور کمال سرگرمی کے ساتھ ہر ایک امر سے ذاتی طور پر واقف ہونے کی کوشش کرنے - اور اپنے بر تائیر الفاظ اور مبارک موجودگی سے اپنی رعایا میں جوش پیدا کرنے اور ان کا دل بڑھانے کا ایک محض جزوی نقشہ پیش کرتی ہیں۔ اس کا صحیح علم صرف انہیں کو ہو سکتا ہے جنہیں اعلیٰ حضرت کی حضوری کا فخر حاصل ہے۔ ان کا عینی تجربہ اسات پر شائد ہے کہ کس طرح نہ صرف ملکِ معظم ہی روزِ مزہ اپنے فرائض کو بحیثیتِ والیٰ ملک و رعیت بلکہ انکی بادشاہ بیکم و دیگر جملہ اراکینِ خادانِ شاہی نہایت نندہی کے ساتھ سرانجام دینے میں مصروف ہیں۔

اس میں ذرہ بھر شک نہیں کہ اعلیٰ حضرت ملکِ معظم تمام عرض و طول سلطنتِ برطانیہ میں جنگ کے معائنات جھیلے اور خطرات کا مردانہ وار مقابلہ کرنے میں اپنے رعایا کے شامل حال ہیں۔ اور شب و روز ان کا خیال رکھتے ہیں۔ اور انکی امن و سلامتی اور سلطنت کی نصرت کے لئے ہمیشہ دستِ بدعا ہیں۔ اور کوئی لمحہ آپ کا ایسا نہیں گذرتا کہ آپ فرائضِ خسرانہ کی سرانجام دہی اور اپنے مختلف رنگوں فرعون اور نسلوں کی رعایا کی ملاح و بہبودی کے لئے کوشاں نہ ہوں۔ کشورِ ہندوستان جسکی عقیدت اعلیٰ حضرت کے نام اور نعت کے ساتھ کئی واسطوں سے وابستہ ہے۔ وہ سرزمین ہے جو کئی نامِ نام اور بر عظمت قوموں کا گھر ہے جسکی صاعی اور دھانت کا ڈنکا جاردانگ عالم میں بج چکا ہے۔ جس کے کار نامہائے امن و جنگ یکساں دنیا پر آشکارا ہیں۔ جو کئی مذاہب کا معدن اور کئی زبانوں کا منبع ہے۔ جہاں اعلیٰ حضرت بحیثیتِ علیہ حضرت دو مرتبہ بذاتِ خاص تشریف فرما ہوئے۔ یہ کشورِ آب کے پُر جمعیتِ دل میں خاص جگہ رکھی ہے۔ ہمیں یقین واثق ہے کہ اس جنگ کے دوران میں اعلیٰ حضرت کے دل میں ہندوستان کا اکثر خیال آتا ہوگا۔ اور آپ خواہش فرماتے ہوئے کہ اپنی مبارک موجودگی سے اپنی ہندوستانی رعایا کی ہمت افزائی فرمائیں۔

لیکن چونکہ ایسا عملی طور سے ہو نہیں سکتا۔ لہذا اس کتاب کے ذریعے سے اعلیٰ حضرت ملکِ معظم کی ہندوستانی رعایا پر اپنے ہر دلنیز شہنشاہ کی جنگی مصروفیات کا نقشہ کیا انگلستان میں اور کیا محارِ جنگ میں دکھانا مقصود ہے۔ نیز یہ کہ کس طرح اب بحیثیتِ والیٰ سلطنتِ مرہ کے لئے فرضِ شاسی کا ایک اعلیٰ معیار قائم فرما رہے ہیں۔ اور اپنے ذاتی آرام و اساتس کو سلطنت کی بہتری پر قربان فرما کر اس کے پُر شوکت و ارفع مقصد کی کامیابی کے لئے ہر طرح کی جانفانی و کوشش فرما رہے ہیں۔

The King-Emperor's Activities in War-Time.

Then, apart from work appertaining to the Army and Navy, His Majesty is shown visiting the workpeople of Great Britain, who are employed in the great war-industries such as ship-building, engine-building, and the manufacture of guns, aeroplanes, ammunition, and many things else, which are needed in enormous quantities, in order to carry on war successfully. Amongst all these war-workers the King-Emperor may be seen examining with great interest the tasks upon which they are engaged and stimulating them with kindly encouragement to further labours in their country's cause.

Yet all these photographs of the war-activities of the King-Emperor cannot convey any more than a limited idea of His Majesty's actual daily labours, or of the zeal with which he throws himself into the task of keeping himself acquainted with all that goes on and of inspiring with his words, or actual presence, all of his subjects in turn. This can only be realised in full by those who have the great honour to attend upon His Majesty and know from their own observation from day to day his splendid devotion to duty; also that of his beloved Queen-Consort, and of the whole Royal Family.

It may be said, truly, that the King-Emperor is sharing with his People throughout the Empire the hardships and perils of the war; that by night and by day his thoughts and prayers are for them, and for the success of the Empire's arms; and that never a waking moment passes with him, but he is responsive to that moment's call to duty—to service on behalf of his subjects, of whatsoever race, creed, or colour.

For India—land of ardent, steadfast loyalty to his Name and Throne, land of many a proud and ancient race, renowned in arts and crafts, in peace and war, home of great World-Faiths and a Mother-Tongue—His Majesty the King-Emperor, who, with his Queen-Consort, has twice paid visit thereto, cannot fail to have a deep and an abiding love. To India, in the course of this great war, His Majesty's thoughts must often turn. In India, His Majesty must often wish to be—to inspire, with his gracious presence, his loyal subjects there.

But since this cannot be, except in thought, this little book has been prepared, to show to India's Peoples their beloved Sovereign in war-time—in the Motherland, at the battle-front, nobly playing his part as the Empire's Chief, setting for all the highest standard of duty, sacrificing personal ease and comfort to the Empire's need, active ever in its glorious Cause.

EDWARD E. LONG.

(Lieut., Royal Field Artillery.)

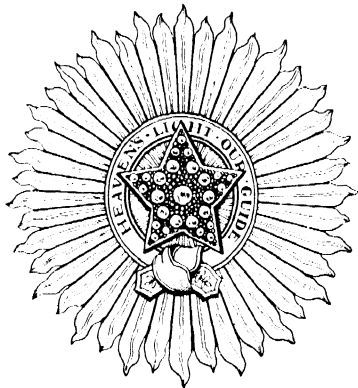
HIS MAJESTY THE KING-EMPEROR'S ACTIVITIES IN WAR-TIME.

THE purpose of this book is to endeavour to illustrate, by means of photographs, which tell their own story, the multifarious activities of our beloved Sovereign and his Queen-Consort in connection with the Great War. It is the absolute truth to say that, at the present time, there is not a man in the whole of the British Empire who works harder than the King-Emperor in the Empire's cause. Those who live in England, and particularly in London, have an opportunity of verifying this to a large extent by personal observation; or, at any rate, they read in the daily papers continually of His Majesty's activities, and are able to form a very clear idea of the extremely busy life he leads. But in far-off lands, like India, it is not possible for people to realise this so well, and, accordingly, they are bound to rely largely upon a photographic record of their Sovereign's deeds from time to time, in order to understand the great part he is playing at the present juncture in the glorious fight for freedom which the British, Indian, and Allied armies are waging against a cruel, deceitful, and despotic foe.

The pages of this book afford abundant evidence not merely of the practical war-work undertaken by the King-Emperor, but also the extremely varied nature of that work. Therein His Majesty may be seen reviewing his victorious armies; visiting his gallant troops at the front; personally inspecting the trenches in which they resist the foe and whence they sally forth to the attack, and the quarters behind the lines where the troops in reserve are stationed. His Majesty may also be seen on the battle-field, actually under shell-fire, sharing the perils of war with his brave soldiers; decorating them, after battle, with hard-earned honours; and expressing his sympathy with the noble wounded in their sufferings. And in some of these photographs Indian soldiers are to be seen sharing with their British comrades the favour of their King-Emperor.

But the King-Emperor is not only Commander-in-Chief of the British Armies, His Majesty is also Admiral-in-Chief of the British Navy; and in this connection he is shown visiting the powerful vessels of his Fleet; conversing with his gallant officers and seamen, and thanking them for their splendid services in guarding the seas of the world and keeping them clear for peaceful traffic.

THE KING-EMPEROR'S ACTIVITIES IN WAR-TIME.

Price
1 Rupee

علاء حضرت ملك معظم كى مصروفیات ایام جنگ میں

قیمت
ایک روپیہ

शुद्ध
रुपय

श्रीमन्
श्रीमन्

शुद्ध
रुपय

சுத்த
ரூபய

சுத்த
ரூபய

சுத்த
ரூபய

कृपापारे भारत-सत्राटेर कार्यावली । युद्धावसां श्रीराल-सम्राट्नी क्रियाया. युद्ध के सम्बन्ध में सम्राट् का उद्योग ।
 राजसक्किरवारत्तियारं युत्तकालत्तिले
 श्रीतत्तु वरुम कडमैकन.

வெளிநின்றுவந்தவாழ்க்கைக்கு
 நேரடிப்பணியினைப்பற்றி
 செய்கின்றவாழ்க்கைக்கு

